SADRŽAJ

1. Riječ urednika 3
2. Događanja: Kritički osvrt na prikazivanje i praćenje kazališnih predstava 3
3. Razmišljanja: Informacije i dezinformacije za gluhe ljude 5
4. Razmišljanja: Ruke koje plaču III : Katastrofa 12
5. Kolumna: Bubnjanje, znakovi i katastrofa 16
6. Događanja: Europski projekt Centra za odgoj i obraz."Slava Raškaj" Zagreb 18
7. Zanimljivosti: Tajna Gluhih: Roditelji o odgoju svoje kćeri 20
8. Zanimljivosti: Tajna Gluhih: Kohlearni implantati i MRI-skenovi 21
9. Stripoteka 22
10. Intervju: Gluhi Luka (Deaf Luca) Gluhi glumac iz Japana 24
11. Stripoteka 26
12. Zanimljivosti : Stišavanje gluhih 28
13. Zanimljivosti : Cijeli život sam gluh,ali mi to nije spriječilo da postanem glazbenik 33
14. Stripoteka: Tintin i prijatelj 38

"Pljesak jedne ruke" - Časopis Udruge "Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN" - izlazi 4 puta godišnje.

Adresa: II apatinski odvojak 9 , 10040 Zagreb
Telefon: 385 91 492 31 09 (SMS)

E-mail: pljesak.jedne.ruke@gmail.com
udruga.dlan.zagreb@gmail.com
Web stranica: www.dlan.crodeafweb.net

Žiro-račun: HR 95 24020061100074154 (Erste Bank)
Matični broj: 1608037
OIB: 51629434968

Odgovorni urednik: Uredništvo Udruge "Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN"
Glavna urednica: Petra Podhorsky
Dizajn i priprema za tisak: Lino Ujčić

Tisak: Tiskara Ban

Ovaj časopis je financiran sredstvima Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport i Ministarstva kulture.

Riječ urednika

Dragi svi!

Evo nam proljeća i novog dvobroja, nakon poduže pauze. Radilo se – dok se tiskao prijašnji dvobroj, još se i pripremalo predstavu Ruke koje plaču 3 – katastrofa, a ostale aktivnosti Dlana su poznate – tečaj hrvatskog znakovnog jezika je konstanta, svatko od nas radi svoj službeni posao svakodnevno.

Tako smo nakupili nekoliko članaka koji se tiču događaja unatrag par mjeseci: već spomenuta predstava Ruke koje plaču – 3 – katastrofa, veliki događaj za gluhe – titl – praćenje serije Crno-bijeli svijet na HRT-u, kao pilot projekt za osobe sa oštećenjem sluha (pa i vida, prilagođeno njima), zatim titlanje kazališne predstave za djecu Emil i detektivi, koju je posjetila i nekolicina nas odraslih gluhih.

Ovdje je i Ružičin prilog o europskom projektu HIC – FS, obiteljska podrška djeci sa oštećenjem sluha. To je vrlo dobro došlo!

Pročitajte i 2 članka Tajna gluhih: prijevodi stranih tekstova.
Evo mene s kraćeg odmora, puna sam dojmova iz Opatije u kojoj se baš – koja slučajnost! – održavao FEN 2015. – Festival neovisnih kazališta Republike Hrvatske, i to točno u terminu koji sam uzela da provedem kraći odmor.

Među njima je bilo i kazalište slijepih, a od našeg zasada ništa – dok se ne prijavimo . To će nam biti trajni zadatak, da polako napredujemo,širimo horizonte i zadajemo si nove izazove.

Uživajte u proljeću i časopisu,

Vaša Petra

anja- događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja - događanja- događanja-do

Kritički osvrt na prikazivanje i praćenje kazališnih predstava uz pomoć prevoditelja na znakovnom jeziku i putem multimedijskog zapisa – titl

Nakon dugogodišnje borbe, konačno je došlo bolje vrijeme za nas gluhe i nagluhe gledatelje i da možemo pratiti kazališne predstave na dva načina: uz pomoć prevoditelja na znakovnom jeziku i putem multimedijskog zapisa – titl. I da to bude što više takvog uspješnog realiziranja u budućnosti na prihvatljiv način, na obostrano zadovoljstvo gluhih i nagluhih, kao i čujućih.

Tu su dileme kako i što je bolje pratiti kazališnu predstavu: istovremeno na ta dva načina ili samo na jedan način: prevoditelj ili titl. Nakon praćenja kazališne predstave «Emil i detektivi» u ZKM-u i međusobnih razgovora gluhih i nagluhih gledatelja, bilo je raznih mišljenja, prijedloga i kritika. Na kraju osvrta na tu kazališnu predstavu, mogu donijeti zaključak u svoje ime, o kojem će biti govora. Kazališna predstava «Emil i detektivi» Ova kazališna predstava beskrajno je oduševila gluhe i čujuće gledatelje – djecu i odrasle, zbog spontanih i kreativnih malih glumaca – djece.

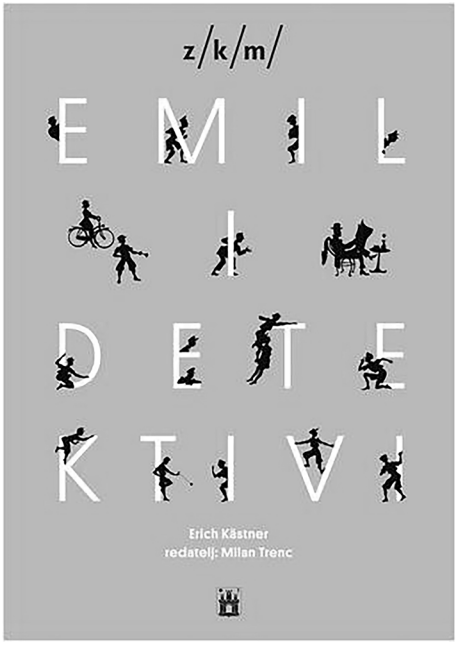

Takvu predstavu su sva djeca mogli razumjeti s opuštanjem i u kojoj su svi neizmjerno uživali. Predstava kao multimedijski spoj staroga i novoga svijeta je izvrstan pogodak, zahvaljujući odličnoj scenografiji i zanimljivim videosnimkama. Duhovita i edukativna - poučna priča koja je znana djeci svijeta, o dječaku Emilu koji je nosio novac od mame baki u Berlin i koji je bio opljačkan iz kupea vlaka kao i o uhićenju lopova uz pomoć djece kao detektiva.

Posebna draž te predstave je da su izvrsno glumili mali glumci - djeca zajedno sa odraslim profesionalnim glumcima, što privlači gledatelje – djecu. Djeca glumci kao likovi su bili zanimljivi, znatiželjni, širom otvorenih očiju. Sekvence glume, pokreta tijela, mimike brzo su

razveselile najmlađe, a uigrani glumci potrudili su se da predstava bude interesantna i energično dinamična.

Mali glumci - djeca na sceni su razvili u mladim gledateljima i njihovim vršnjacima identifikaciju s likovima, a time i naklonost kazalištu, koje u vrijeme suvremene medijske kulture u životima najmlađe publike gubi svoje mjesto. Zato je takva predstava pravo osvježenje i hit za sve gledatelje male i velike.

Vrlo komunikativna predstava za nas gluhe i nagluhe gledatelje, zahvaljujući multimedijskom zapisu - titlu, kao i prevoditeljima na znakovnom jeziku.

Scensko mjesto na pozornici u ZKM-u je bilo u prirodnom okruženju i koje je činilo jedinstvenu kazališnu pojavu. Na pozornici su bile postavljene LED svjetiljke, neonske reklame na njemačkom jeziku, natpis Berlin, dinamična izmjena svjetla i tame. Time su ostvarili maštu gledatelja – djecu koja mogu izgraditi vlastiti svijet.

Sredinom pozornice dominirao je interaktivni videozid koji dočarava berlinske ulice i željezničke stanice, onakvima kakve su bile nekad. Videosnimke su se vrtile i prikazale parnu lokomotivu i vlak u vožnji, a u isto vrijeme mali i odrasli glumci na pozornici sjede kao u kupeu vlaka. Dinamična uporaba songova i glazbenih akcenata je bila u skladu s igrom svjetla i sjene, koja stvara poseban ugođaj u cijeloj kazališnoj predstavi.

Iznad pozornice u sredini je bio multimedijski zapis titl – tekst koji

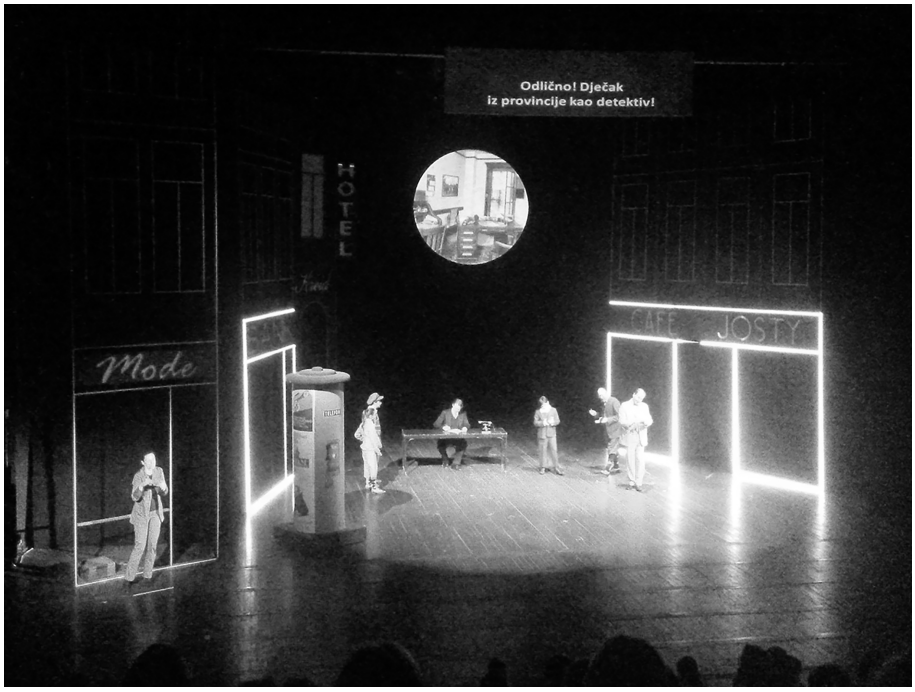

Predstava s titlovima i prevođenjem

su govorili mali i veliki glumci, s kojega smo svi gluhi mogli čitati. Istovremeno na lijevu stranu ispred okvira je bila prevoditeljica koja je prevodila sve što su govorili glumci. A u sredini na pozornici radnja i puno dinamike …

Sve je trebalo istovremeno pratiti i predstavu – dinamičnu radnju na pozornici, sve glumce u sredini, tekst titl gore i prevoditelja dolje na lijevu stranu. Naše oči su se kretale na sve strane: gore, dolje, lijevo, desno, u sredini i tako u krug….dok se na kraju svaki od nas gledatelja odlučio na jedan način praćenja predstave.

Praćenje prevođenja predstave na znakovnom jeziku je bilo otežano za one gledatelje koji su sjedili daleko od pozornice, pogotovo na zadnjem redu u kazalištu.

Moje mišljenje i zaključak

Kazališne predstave se mogu pratiti na ta dva načina istovremeno: uz pomoć prevoditelja na znakovnom jeziku i putem multimedijskog zapisa – titl. Gluhi i nagluhi gledatelji, ako ne mogu istovremeno pratiti, imaju izbor odluke za jedan način praćenja predstava: ili titl ili prevoditelj. Radnja na pozornici zna biti interesantna i napeta tako da se može dogoditi da naše oko neće biti fokusirano na titl ili na prevoditelja.

Kako je medijska kultura sve suvremenija i naprednija, ovisno o tehničkim izvedbama, može se naći bolje rješenje da se titl stavi na dobro mjesto, npr. u sredini, tako da možemo pratiti radnju na pozornici i titl kao na TV.

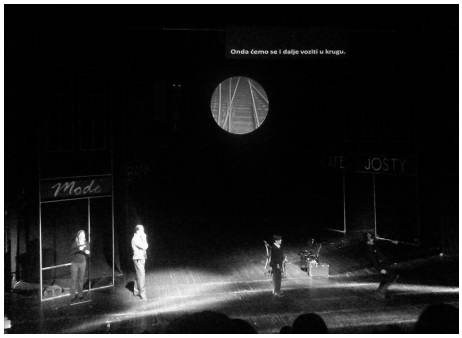

A za prevoditelja je malo teže i kojega bi trebalo približiti sredini pozornice ili na bolje mjesto. Nije loše rješenje: na samo jedno i dobro vidljivo mjesto (sa strane, ili…) staviti videozapis na kojem prevoditelj prevodi kazališnu predstavu na znakovnom jeziku (uvećana slika) i ispod te slike prevoditelja - titl i u sredini radnja na pozornici. Tako se sve može zajedno pratiti u jednom slijedu.

Nadamo se povoljnijem tehničkom rješenju, aktivnijem apeliranju kroz razne medije i dobroj volji ljudi, da se pomogne gluhim i nagluhim građanima u toj nakani.

Ružica Kežman, prof.

išljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja - razmišljanja -

INFORMACIJE I DEZINFORMACIJE ZA GLUHE LJUDE – PETI DIO
(Skoro dvije godine nakon ulaska Hrvatske u EU)

Dogurali smo se do petog dijela članka istog naslova gdje ćemo nadalje opisivati o novim situacijama vezano uz prava gluhim ljudima u Hrvatskoj koja je dogurala ubrzo do druge godišnjice ulaska naše države pod okriljem Europske unije.

U prošlom članku smo na kraju pisali o proslavi Dana gluhih i povorci povodom Dana gluhih u Zagrebu gdje je po prvi puta posebno obilježeni Međunarodni tjedan gluhih i nagluhih osoba u centru grada uz pojavljivanje istaknutih političara na našem skupu promicanja svih mogućih prava gluhih i nagluhih ljudi.

Od istaknutih političara koji su se pojavili na Cvjetnom trgu gdje je bio naš štand zagrebačke organizacije Saveza gluhih i nagluhih grada Zagreba bili su Milan Bandić, zagrebački gradonačelnik u sada sve većoj pravnoj zavrzlami uslijed čeka se završio u pritvoru u Remetincu, o tome ću pisati posebno u slijedećim stranicama, te Milanka Opačić, ministrica socijalne politike i mladih te potpredsjednica hrvatske Vlade i na krjau Kolinda Grabar-Kitarović, u ono vrijeme predsjednički kandidat a u sadašnje vrijeme konačno izabrana prva predsjednica Republike Hrvatske. Milanka Opačić pri tome je obećala da će u Saboru konačno priznati naš Zakon o znakovnom jeziku i to za desetak dana. Međutim, stvarnost je drugačija, a svi mi ljudi smo navikli na političke govore u kojima sve i svašta obećavaju.

Ustvari je bilo da je počelo na dnevnom redu u Saboru tek 4. veljače 2015. godine prvo čitanje o Zakonu o znakovnom jeziku, dakle četiri i pol mjeseci kasnije od slavne izjave Milanke Opačić na početku povorke povodom Dana gluhih na Cvjetnom trgu. Dakle, nakon sedam godina pregovaranja i usuglašavanja, gluhe i gluhoslijepe osobe u Hrvatskoj napokon će dobiti propis koji im jamči pravo da sami odaberu način sporazumijevanja. Istim propisom, Hrvatski znakovni jezik bit će priznat kao poseban jezik potpuno neovisan od hrvatskog jezika kojim govore čujuće osobe.

Tako je 4. veljače 2015. godine u Saboru s velikom većinom glasova 109 „za“ i samo jednim „suzdržanim“ glasom – Zakon o znakovnom jeziku je poslan na drugo čitanje, uz opću ocjenu da je riječ o dobrom i humanom i modernom zakonu. To je vrlo rijedak dokument naše Vlade oko kojeg u sabornici nije bilo politiziranja i međustranačkog nadmudrivanja. Nevelik propis od samo 17 članaka tako je glatko prošao no isti zakon od samo 17 članaka je daleko od idealnog. Osim uobičaejnog isticanja poštivanja prava gluhih na komunikaciju, informiranje i obaveze nadležnih institucija da im osigura tumača/prevoditelja znakovnog jezika. I dalje nije riješeno pitanje obrazovanja i sustavnog financiranja prevoditelja za osobe koje ne čuju.

OLUJA SVIH STOLJEĆA INFORMIRANJA

U zadnje vrijeme se polako HRT kao nadležna institucija za informiranja počela je provoditi pilot projekte titlovanja i osiguravanje prevoditelja/tumača na televiziji tijekom važnih vijesti. Tako smo bili svjedoci da je Dnevnik koji je počeo emitirati u sedam sati umjesto legendarnih u pola osam kako se običavao emitirati proteklih desetljeća i gdje je bio udarna tema svih televizija u cijeloj povijesti emitiranja na hrvatskom prostoru. Međutim, Dnevnik iz HRT polako gubi bitku pred

Dnevnikom Nove TV koja prema anketi preuzela primat već pet godina i sve više privlače gledatelje za informiranjem nego što to uspijeva sve više posrnuli Dnevnik iz HRT. Međutim, Dnevnik iz HRT polako sve više usvaja propis kojim se onaj Zakon o znakovnom jeziku polako sve više primjenjuje u stavrnosti mada još nije „de jure“ usvojen, no i ovako dovoljan „de facto“ način odmah isti taj Zakon se provodi u praksi. Dakle, svjedoci smo početka titlovanja u svim vrstama vijesti na HRT programe te prvo titlovanje domaće serije „Crno-bijeli svijet“ čija se radnja smješta u osamdesete godine prošlog stoljeća.

To se dogodilo 2. veljače 2015. godine. Tako su gluhi gledaoci po prvi puta mogli čitati ono sve što su govorili glumci i glumice točno onako kako su u ono vrijeme obitavali govoriti. Iako ista ta serija nije pobrala dobre kritike od čujućih gledalaca, gluhim gledaocima nije manjkalo entuzijam praćenja domaće serije. Gluhi gledaoci i dalje se nadaju da će titlovanje doprinjeti do svih vrsta domaće serije te sve dokumentarce koji trebaju biti titlovani te raznih reality događaja kako bi gluhi gledaoci mogli biti u istom koraku sa čujućim gledaocima. Najposebniju važnost za titlovanje kao i osiguravanje dio kadra za prevođenje jest za sve vrste emisije s gostovanjem istaknutih javnih osoba tako da gluhi ljudi mogu upoznavati što su sve točno rekli javne ličnosti u vezi s raznim temama debate.

A ne da gluhi gledaoci pročitaju u novinama jedan dan kasnije što su rekle sudionici debate i to ne baš sve, nego samo neke istaknutije skrećene izjave što nije isto kao potpuno informiranje. Zato je od naveće važnosti da gluhi gledaoci mogu sudjelovati u gledanju važnih debata i retoričkih nadmetavanja između nekoliko javnih ličnosti i tako gluhi gledaoci dobiju potpunu sliku i jasan utisak cijele debate te tako može biti ravnopravno informiran zajedno s čujućim gledaocima onako kako Zakon o znakovnom jeziku propisuje da svi moraju biti jednaki u informiranju preko svih vrsta komunikacija.

Gluhi gledaoci su odavno dobili povlaštenu cijenu televizijske pretplate i to 40 kuna mjesečno umjesto 80 kuna mjesečno za čujuće gledaoce. Postoji bojazan da bi kada gluhi gledaoci dobili svu vrstu sustava za komuniciranje, onda bi se pretplata mogla vratiti na 80 kuna jer eto gluhi gledaoci su sada ravnopravni s čujućim gledaocima u informiranju preko televizija. Nadam se da neće do toga doći.

Vidjet ćemo kako će se provoditi potpuna upotreba titlovanja u svim vrstama domaćih serija te debatnih emisija. Druge televizijske stanice RTL i Nova TV uopće ne provode titlovanje niti puštaju dio kadra za prevođenje za gluhe gledaoce, jer to su privatne stanice i nemaju potrebu privlačiti jedan dio publike nego samo za čujuće gledaoce.

Tijekom vijesti imaju plivajuće tekstove sa samo vrlo važnim vijestima i to je bilo bolje nego ništa kao što to uopće nemaju na državnoj televiziji. Tako su gluhi gledaoci mogli pogledavati neke vijesti i shvaćati što se događalo u Hrvatskoj i u svijetu. Bila je jedna emisija na RTL-ovom progrmau o gluhoslijepoj doktorici znanosti i bez obzira što je kratko trajala, ipak je bilo titlova za gluhe gledaoce. To bi moglo protumačiti kao dobra volja da gluhi gledaoci mogu pratiti tu posebnu RTL-ovu emisiju.

Možda jednog dana i RTL i Nova TV počnu privlačiti sve nas gluhe ako se želi sve točno provoditi Zakon o znakovnom jeziku kada bude „de jure“ prihvaćen. Kada se to bude ostvarilo, onda će gluhim gledaocima biti jako drago što će uživati u oluji svih stoljeća informiranja.

SVEMOGUĆNI ZAKON O ZNAKOVNOM JEZIKU ? - BUĐENJE NA TELEVIZIJI I U KAZALIŠTU

Da se vratimo Zakonu o znakovnom jeziku koji je prošao prvo čitanje u Saboru, taj propis od samo 17 članaka odaje mistični pristup, to jest da će svaka gluha i gluhoslijepa osoba, ovisno o svojim potrebama i navikama, moći će izabrati za nju najbolji sustav komunikacije temeljen na hrvatskom znakovnom jeziku, to jest titlovanje i daktilografija, simultano znakovno-govorna komunikacija, čitanje govora s lica i usana, ručna abecedea, pisanje po dlanu ili tehničko pomagalo.

Da li je Zakon o znakovnom jeziku usitinu moćan, jer tek sada trebamo pisati koje su sve moguće manjkavosti od tog zakona: nije nam jasno na koji bi se način prilagodio sustav za komuniciranje, kako će gluhe i gluhoslijepe osobe moći to pravo na izbor svojeg načina komunikacije moći ostvariti u svakodnevnom životu. Imamo jedan paradoks u društvenoj mreži gdje je postavljeno pitanje sudjelovanje gluhe publike u kazalištu za čujuće ljude.

Postavli su pitanje što je najbolje za sve nas gluhe (u prvom redu, to su čujući organizatori htjeli raspitivati se i to je njihovo pravo jer oni još ne znaju kakve su potrebe gluhih posjetilaca prema kazalištima), pitanje je koje bi tehničko pomagalo bilo najbolje za gluhe ljude, neki gluhi ljudi su odgovarali da je najbolje titlovanje koji bi bilo istaknuto na vrhu bine odakle bi gluhi gledaoci mogli uživati u izvođenju scena na daski a gore bi čitali titlove odnosno govore svih glumaca.

To su takozvani napredni gluhi koji su načitani i vode moderni život u našem društvu. Trebamo misliti i na druge gluhe koji su oslabljeni u obrazovanju pa ne razumije sve riječi i ne shvaćaju rečenice, pa je za njih i za takvu potrebu potrebno prevođenje od strane osobe uživo a koja bi stajala postrance do kraja bine. Gluhi gledaoci bi trebali sjediti u sredini reda kako ne bi trebali stalno glavom okretavali malo prema binu pa malo prema osobi za prevođenje na znakovnom jeziku.

U prvom redu to bi bila mora za gluhe gledaoce jer bi stalno morali okretavati glavom, zato je rješenje neka gluhi gledaoci pri kupnji karte naglašavaju da su gluhi i da neka im izdaju karte na sredini mjesta za gledalište. Iako raspolažem informaciju da je bilo titlovanje mislim prije četiri-pet godina u jednom zagrebačkom kazalištu je bio uveden titl gdje se moglo pratiti kazališna predstava na bini, no ne znam zašto je to nedavno šutke nestalo.

Mislim da gluhi ljudi uopće nisu vični pohađati kazalište. Jer kazalište je drugačije namijenjeno čujućim ljudima s posebnim ukusom i interesom za kulturu kazališta, a gluhi gledaoci su više orijentirani na pantomimiku i ne zanimaju se za dramatičnost izvođenja likova na glasovnoj bazi na bini. No postoji gluhi koji žive modernističim životom te koji vole sve upoznavati kulturu i žive iznad standarda gluhih, to su gluhi koji nose umjetnu pužnicu i koji nose slušne aparatiće i vole se držati u korak s čujućim ljudim, no takvih je malo, no ipak takvi postoje i to je vjerojatno kazalište pripremalo za takvu publiku gluhih i nagluhih ljudi uživaoce kazališnih scena.

Prije desetak godina je bilo barem dva puta izvođenje kazališnih predstava preko osobe za simultano znakovno-govornu komunikaciju međutim, gluhi nisu baš oduševljeno prihvatili tu novotariju, jer evo kako sam saznao jednu vrlo odličnu primjedbu od jedne čujuče osobe koja se bavi baletom, da je knjiga „Breza“ vrlo teška psihološka drama, koja je koliko god mogla vjerno biti snimljena na filmskom platnu i ujedno je bila teška drama ljudskih likova a da se ne govori o tome kakav je kazališni komad od te iste knjige.

Dakle, drama baš ne leži ukusu gluhe publike, takvoj publici više leži lagane priče i što više bazirano na pantomimici. Vjerojatno je osebujan stil života gluhih osoba ponukalo da gluhi radije gledaju svojstvene kazališne komade, a ne komade koji više odgovaraju čujućoj publici. No ubrzo 15. ožujka 2015. bila je u kazalištu ZKM (Zagrebačko kazalište mladih) prikazana predstava „Emil i detektivi“ gdje je organizirano prevođenje kazališne predstave za gluhe, to jest dolazak osobe prevoditelja na znakovni jezik i titlovi.

Evo utiska od gluhih gledatelja koji su bili tamo na predstavi, rekli su da je sve odlično ispalo te su titlovi bili primjereno korišteni, no da ima potrebnih poboljšanja, recimo da bi osoba prevoditelj znakovnog jezika trebali nositi rukavice u jednoj boji radi boljeg praćenja mahanja rukama ili barem rukavice koje svjetle u mraku, no treba voditi računa i o mimici preko obrva i lica.

A da gluhi koji prate samo preko titlova moraju sjediti samo od srednjeg reda pa nadalje na više. Nikako u bližem redu! Tako da gluhi koji hoće samo pratiti osobu prevoditelja znakovnog jezika neka sjede u bližem redu, no prvi red nije preporučljiv zbog prevelike blizine praćenja predstave na bini te stalno okretavali glavu prema osobi prevoditelja znakovnog jezika. U svakom slučaju odlično bi poboljšanje bilo ako gluhi dobili kartu u višem redu, onda bi pored titlovanja koji se nalazi na gornjoj strani bine neka bude i okrugla bijela platna na kojem bi prikazana slika od osobe prevoditelja znakovnog jezika.

No pored takvih pomagala postoji i gluhi koji bi mogli doista uživati u kazališnoj predstavi koji bi samo pratili pokrete glumaca i glumica a da ništa ne prate titlove niti osobu prevoditelja, no takvi gluhi ljudi su prava rijetkost, jer zaista je vrlo teško naći istinskih ljubitelja kazališnih komada među gluhima.

Stvarno se vidi toliki napredak državnih i drugih javnih instituacija u podržavanju i provođenju uskoro „de jure“ priznatog Zakona o znakovnom jeziku za sve gluhe i nagluhe ljude. No pored takve pozitivne atmosfere postoji jedna avetinjski sablazan, to jest, isti zakon ne propisuje obavezu ni jedne instuitucije da se prilagodi gluhima.

To je u stvari njihova dobra volja da privlače gluhe ljude, no ništa im se ne obavezuje da mora provoditi sve oblike komunikacije gluhim i gluhoslijepim osobama u svim životnim situacijama te pred državnim i lokalnim tijelima i tijelima s javnim ovlastima.

Ne postoje ni minimalni standardi koje moraju ispuniti vrtići, škole, bolnice, zavodi za zapošljavanje i druge službe da budu na usluzi gluhim i gluhosijepim osobama. Odredbe o obavezama institucija da pruže pomoć i podršku jednostavno nema. Jednako tako nisu propisane ni sankcije.

I dalje sve ostaje na snalažljivosti gluhih i nagluhih osoba, da se same preko svojih udruga snađu za prevodeitelja kada im je potreban u nekoj životnoj situaciji. U svakom slučaju, bolje neki početak nego nikakav. Kada se Zakon sve do kraja priznaje, to će im dati vjetar u leđa te da će se gluhi i gluhoslijepi ljudi osjetiti poboljšanje u svim vidovima komunikacije ubrzo.

Ja sam u prvim člancima ovog časopisa napisao da bismo htjeli udružiti sve raštrkane udruge koje se bavi problematikom svih prava gluhih na sve životne situacije u jednu jaku udrugu na čelu koja bi dostojno predstavljala gluhu osobu sa svojim identitetom gluhoće

kao karakteristikom gluhe zajednice i te da u Hrvatskoj postoji blizu 55.000 gluhih i nagluhih ljudi.

S takvom brojkom vrlo lako bismo ostvarili pravo na manjinsku zajednicu i pored Zakona o znakovnom jeziku automatski bismo aktivirali jedno saborsko mjesto gdje bi zastupnik gluhe zajednice promovirao sva prava za zajednicu gluhih i gluhoslijepih osoba. Međutim, s novijom statistikom dolazimo do ipak manjeg broja to jest da u Hrvatskoj postoji oko 13.000 gluhih i nagluhih osoba te oko 1400 gluhoslijepih osoba.

To je puno manji broj, a još je gora statistika na internetskoj stranici Hrvatskog Saveza Gluhih i Nagluhih (HSGN) gdje je pisalo da u Hrvatskoj postoji oko 5000 gluhih članova. To je baš najmanja statistika, vjerojatno se misli pri tome koliko je gluhih ljudi učlanjeno uz redovnu godišnju članarinu u svoje ogranske udruge gluhih i nagluhih ljudi.

S takvom statistikom, teško da možemo imati manjinsko pravo kao i jedno saborsko mjesto. Mislilo se da se priznavanjem zakonskih akata svih 17 članaka Zakona o znakovnom jeziku možemo postati svi gluhi Hrvati i nagluhi Hrvati manjina sa svojom kulturom gluhih i sa svojim jezikom i tako sa svojom kulturom prosperirati cijeloj hrvatskoj političkoj sceni.

S toliko članova teško da možemo postići ono što svi mi gluhi želimo. Vidjet ćemo što će nam donijeti sva pozitivna energija nakon priznavanja Zakona o znakovnom jeziku. No pored pozitivne energije zabilježena je i negativna energija i to prilikom prvog čitanja istog Zakona u Saboru. Naime, u Sabor su došli predstavnici udruga gluhih i gluhoslijepih osoba i rečeno im je

da će rasprava o prijedlogu početi odmah ujutro. Kada su došli u Sabor, naslikavali su se i neke fotografije su završile u društvenoj mreži kao svečani simbol pobjede prava za gluhe, sjedili su na galeriju Sabora i pratili raspravu.

Bila je posve druga točka dnevnog reda, a nitko im nije znao reći kad će „naš“ zakon doći na red. Nakon nekoliko sati čekanja, odustali su i vratili su se doma. A i da su ostali, pitanje je kako bi pratili sjednicu, jer se nitko, ni u Saboru ni u resornom ministarstvu, nije sjetio da barem za tu točku dnevnog reda osigura prevoditelja na hrvatskom znakovnom jeziku. Barem toliko o počecima provođenja svih oblika komunikacije na državnoj razini u Saboru.

ZAGREBAČKA POLITIČKA SCENA I NJEZIN UTJECAJ NA UDRUGU GLUHIH I NAGLUHIH OSOBA GRADA ZAGREBA

Poznato je da je Milan Bandić pravi miljenik gluhe zajednice barem u Zagrebu, jer je zbog njegovih odličnih političkih odluka omogućio dodijele 100 kuna pomoći za sve nas gluhih koji imamo pravo na socijalni doplatak za njegu i pomoć samo onima koji stanuju u Zagrebu. Pored toga omogućio je obnovu i renoviranje prostorije u podrumu ispod Kluba gluhih i nagluhih grada Zagreba čime je omogućeno stvaranje Foruma mladih gdje bi se mladi mogli afirmirati svoje djelovanje za našu gluhu zajednicu i izvan nje.

Osim sve nabrojeno imamo i prvu gluhu zastupnicu u Skupštini grada Zagreba, to je gospođa Katarina Tonković koja se našla na listi Milana Bandića i tako je Milan Bandić s glasovima gluhih i nagluhih Zagrepčana omogućio da bude „apsolutni vladar“ grada Zagreba i zbog toga svi gluhi i nagluhi Zagrepčani neobično vole njega.

Još je za Dan gluhih stigao u naš štand i zadržao se da vidi što se promovira kultura gluhih na našem prostoru. Čak je znakovao na hrvatskom znakovnom jeziku doduše malo nespretno, ali barem je uvažio sve naše želje da bude jedan trenutak dio nas gluhih. Barem na sekundu. No stigla je i loša vijest, Milan Bandić je uhićen na osnovu kaznenih optužnica da je pronevjerio gradsku blagajnu te nedopušteno dolazio do vlasništva nekoliko stanova te vikendica i drugih vrijednih stvari i da dalje ne nabrajam više.

Mnogi ljudi vjeruju da je to politički montirani proces koja trenutno vladajuća stranka provodi protiv bivšeg člana koji se odmetnuo iz iste starnke i koji je postao nezavisna stranačka ličnost i snažna politička figura samo u gradu Zagreba.Dok još traje politički proces, mnoge gluhe je obeshrabrilo odsutnost Milana Bandića iz političke scene, jer bi samo uz njegovu pomoć gluha kultura bi mogla napredovati. Bez njega bi kultura gluhih samo stagnirala, tako razmišljaju gluhi u Zagrebu.

Dok ovo pišem još traje sudski proces protiv Milana Bandića i upitno je što se sve može ići naprijed za sve Zagrepčane i Zagrepčanke, a posebno što se može unaprijed biti dobro za sve nas gluhe i nagluhe u Zagrebu. I dok još traje sudski proces, sve ostale važne političke odluke za poboljavanje svih mogućih prava za gluhe i nagluhe ljude ostaju zamrznute, jer trebaju se riješavati važnije stvari poput sazivanja prijevremenih izbora odnosno izbavljenje Milana Bandića iz zatvora jer nije u redu da se Milan Bandić upravlja gradom Zagreba iz zatvora. Ako poslije prijevremenih izbora Milan Bandić stvarno izgubi većinu, pitanje je što će biti s prvom gluhom zastupnicom, hoće li dalje obnašati svoju građansku dužnost na sjednicama gradske Skupštine ili će biti zamijenjena drugim gradskim zastupnicima. Sve političke opcije su u igri i nijedna opcija više nije sigurna. Zato su sve oči uprte u prijevremene izbore ili u preslagivanju političkih boja u sazivu gradske Skupštine. Za toliko vremena svi mi gluhi ćemo čekati i samo čekati dok ne završi sva ta politička zavrzlama. Za to vrijeme sve udruge gluhih i nagluhi bi se mogli baciti samo na konsolidiranje svojih snaga i na reorganizaciji radi boljeg omjera potrošnje i uštede svoje financijske blagajne te korisnog provođenja i poboljšavanja prava za sve nas gluhe.

KONAČNI REZULTAT SKUPŠTINE HSGN

I sad pred kraj ovog članka kojim završavamo s objavljivanjem rezultata glasovanja nakon izbora predsjednika na sazvanoj skupštini Hrvatskog saveza gluhih i nagluhih (HSGN) koja se održala 17. prosinca 2014. u dvorani hotela Palace. Barem mjesec dva prije ove skupštine bila je u svim društvenim mrežama i u međusobnim razgovorima glavna tema tko će biti predsjednik nakon dosadašnjeg predsjednika Andrije Haleca.

Bezbrojne kalkulacije su bile u igri čak su nekolicina pojedinaca jedno čak i iz Italije tražili su da organiziramo prosvjed na sam Dan gluhih na razini Hrvatske pa da povedemo povorku prema sjedištu HSGN u Palmotićevoj gdje bismo

protestirali i gdje bismo tražili smjenu predsjednika HSGN.

Međutim, to je ulična spika i takozvana ulična demokracija. Doista odudara od normalne demokracije na samoj skupštini koje je deklarativno pravo mjesto za raspravljanje i za planiranje budućnosti tako i izbor najboljeg kandidata za predsjednika HSGN. Uvijek svake godine u svim društvenim mrežama i u kafićima gdje se gluhi ljudi sas taju privatno i pričaju ulične spike te zato sve ostaju samo na uličnim spikama. Prosvjedi protiv predsjednika HSGN niti povorke sve do Palmotćeve ulice uopće nije bilo.

Tako su propali svi planovi onih koji su kovali bilo na ulici bilo u kafićima pa i u drugim klubovima gluhih i nagluhih diljem Hrvatske nadajući se boljem izboru novog boljeg predsjednika HSGN.

Evo kako je sve to započelo, već sam pisao u prethodnim člancima, prvi glas protiv predsjednika HSGN se vukao čak iz Italije gdje se pokušalo pokrenuti agitiranje i promicanje loše atmosfere protiv predsjednika HSGN s brojnim razlozima poput lošeg rada i minorne figure u upravljanju nad pravima gluhih i nagluhih osoba. Nekoliko osoba su slijedile njegovo agitiranje da bi tek na kraju negdje u proljeće prošle godine naglo utihnulo.

Vjerojatni razlog je u tome što je agitator iz Italije shvatio da bi moglo doći do pravne tužbe od strane HSGN protiv njega pa zato se čovjek morao povući. Nekoliko osoba nastavili su agitirati na području Hrvatske a kulminacija počela je rasti do maksimuma na sam dan održavanja skupštine HSGN. Ista politička situacija kao i među čujućim političarima, razna podmetanja i razne zakulisne igre. Vidi se da smo mi gluhi dobro iskopirali rad čujućih hrvatskih političara i slijedili njihovu političku taktiku oko fotelja glavešina. Bilo je problema po kojem se Statutu HSGN trebalo raditi za sazivanje odnosno održavanje skupštine HSGN do izbora predsjednika HSGN. Po Statutu HSGN se propisalo koliko delegata smije ući u skupštinu i tako kontrolirati te birati predsjednika HSGN.

Tako prema tom Statutu svaki grad gdje ima klub gluhih i nagluhih osoba biralo se delegate kao i na razini županije. Mislim da je to bolji izbor, jer kada bi svaka gluha i nagluha osoba birala na državnoj razini, to bi bilo skupo i nijedan savez udruga ne bi to financijski izdržali, zato je bolja demokracija izbor delegata koji bi svojim radom te boljitkom politike za sva prava gluhih izborili i na taj način se prodefilirali u sam saziv skupštine gdje bi se nadalje mogli upravljati te oblikovati politiku za borbu nad pravima gluhih i nagluhih na razini Hrvatske.

No što se događalo na sam saziv skupštine, bilo je malo kandidata koji bi prezentirali svoj program upravljanja i planiranje budućnosti HSGN. Zbog manjkavosti kandidata dosadašnji predsjednik Andrija Halec je uvijek bivao odabran za novi mandat predsjednika HSGN. Kao i već desetljeća prije. Na to smo svi mi gluhi navikli i nismo bili iznenađeni.

Kažu da je glavni razlog tomu što dosadašnji predsjednik ima najbolja iskustva u upravljanju nad HSGN i nad financijskim sredstvima na računu u banci. Drugi kandidati nemaju toliko iskustva kao što to sam predsjednik predstavlja. Kao što je sam predsjednik rekao na toj skuptšini, nije lako upravljati HSGN i zato neće kormilo upravljanja prepustiti u druge neiskusne ruke. To je legendarna poanta njegovog dugovječnog vladanja i to već dva desetjeća.

Na tomu treba mu odati priznanje, no svijet ipak počiva na mladima. Kako će mladi gluhi znati što i kako treba vladati i upravljati nad HSGN ako prva garnitura vlasti HSGN neće prenositi iskustvo i plan upravljanja nad HSGN. Ipak na zadnjoj skupštini uspijelo se oformiti neka vrsta komisije to jest izvršni odbor se proširio za novih pet – šest članova i njihov zadatak je da prikuplja sve potrebne informacije za stjecanje iskustva za upravljanje nad HSGN kao i oblikovanje politike budućnosti za sve nas gluhe. Iz te komisije ili iz tog proširenog izvršnog odbora trebalo bi iznjedriti novog vođu koji bi preuzeo novi zadatak vođenja kormila HSGN nakon što predsjednik Andrija Halec odstupi.

On će nadalje izvidjeti da li će taj novi vođa biti toliko sposoban da će mu predati palicu upravljanja. Nadajmo se da će se to dogoditi ubrzo barem u ovih godinu dana, jer vremena za novu politiku budućnosti gluhih nemamo baš puno. Težak je to zadatak, ali je vrlo dobar zadatak za one

koji žele voditi sve nas gluhe.

Čekamo da zapuhne vjetar budućnost i da neka proguraju mini reformu unutar HSGN da se to pretvori u moderni proeuropski poslužni servis za sve nas gluhe i koji će davati upute svim gradskim udrugama i na razini županije tako da svi gluhi u cijeloj zemlji osjete boljitak provođenja politike od strane HSGN. Kada novo vodstvo preuzme HSGN potrebno je promijeniti Statut u skladu s proeuropskom demokracijom i hrvatskim zakonima koji omogućavaju jednakost gluhim i nagluhima ljudima koji žele preko svojih delegata ravnopravno utjecati i glasati za dobru budućnost naše zajednice gluhih i nagluhih.

Zato svaka gluha i nagluha osoba mora biti svjesna da nikakvim prevratom iz kafića ili sa ulice ne smije i ne može utjecati na HSGN, najbolje je mirnim i pravednijim putem riješavati probleme na samoj skupštini gdje se vrednuje i ocjenjuje te usmjerava rad budućeg vodstva HSGN.

Nikakvim uličnim spletkama niti prevratima niti paušalnim licemjernim uvredama nije dobro poremetiti rad vodstva HSGN. Najpravedniji i najbolji put jest vlastito angažiranje kroz rad udruge i promižba politike gluhih

i nagluhih kroz udruge grada i županije pa onda probiti se kao odabrani delegat na skupštinu da bi onda mogao imati direktan utjecaj na vodstvo HSGN.

S druge strane dovoljno je kroz udruge gluhih i nagluhih dogovarati se s odabranim delegatom radi zastupanja mišljenja koje bi moglo promicati sve do sazvane skupštine. Tako se provodi politika za boljitak svih prava gluhima ljudima. U HSGN postoji ogromni prostor za poboljšavanja politike, postoji ogromni manevar za komunikaciju s hrvatskom Vladom za promicanje prava gluhim korisnicima socijalne skrbi te polaznicima osnovne i srednje škole te visokog obrazovanja i drugih korisnika vladinih i javnih radova.

U HSGN postoji ogroman prostor za poboljšavanje komuniakcije s gluhim i nagluhiim članovima. Potrebno je voditi projekte a financijska injekcija bi se provodila iz europskih fondova. Takvi projekti bi sve do zadnjeg detalja trebali biti točno propisani i popunjavani za promoviranje i poboljšavanje položaja gluhih ljudi u našem društvu.

Tako možemo garantirati da će takvi projekti biti sigurno odobreni od strane Europske komisije za kontrolu nad financijskim fondovima. Poznata je stvar da neki projekti za Hrvatsku nisu uspješno odobreni. Hrvatski čujući političari nisu baš sposobni revno provoditi kontrolu nad nastajanjem projekata, nisu sposobni iskoristiti sve za dobrobit hrvatskog naroda.

Tako na razini zajednice gluhih i saveza udruga gluhih imamo sposobne ljude koji znaju što treba voditi i stvarati projekte ali nisu na pravim mjestima, dok su na mjestima vodstva postavljeni posve krivi ljudi i tako se gube potencijali uspijeha provođenja projekata. Snaga gluhih leži na mladima, u mladima mžemo vidjeti kao koloturk, kao zamašnjak, kao voda koja teče na mlin. Krilatica glasi da na mladima svijet ostaje.

Iskoristimo mlade gluhe i njihovo znanje i njihov pozitivni entuzijazam i pokrenumo svijet gluhih u pravom smjeru u europsku demokraciju i u euroatlantski svjetski poredak tako da se možemo ravnopravno nositi i odlučivati u istom rangu s drugim eruopskim državama s boljim sustavom zaštite prava gluhih i nagluih ljudi.

mr. sc. Zlatko Orct

RUKE KOJE PLAČU III: KATASTROFA

Dana 20. prosinca 2014. u Centru za kulturu Trešnjevka prisustvovali smo premjeri predstave pod nazivom 'Ruke koje plaču III: Katastrofa'. To je već trinaesta po redu predstava Udruge za kazalište, vizualne umjetnosti i kulturu gluhih 'Dlan', a dio je trilogije 'Ruke koje plaču'. Predstava 'Ruke koje plaču I' premjerno je izvedena 2005. godine a 'Ruke koje plaču II' 2010. godine. 'Ruke koje plaču III – Katastrofa' nastavlja tradiciju promišljanja i ukazivanja na probleme s kojima se suočavaju gluhe i nagluhe osobe.

Diže se zastor. Bubanj i bas gitara smješteni u lijevom dijelu pozornice počinju svirati. Oni će nastaviti svirati kroz cijelu predstavu dajući joj ritam, naglašavajući dramatične trenutke, kojih ima dosta.

U desnom kutu pozornice nalazi se stolić za kojim sjede Goran i Petra. Goran ima slušni aparat a Petra ima kohlearni implantat. Oni nisu sami, tu je i prevoditeljica/tumač za znakovni jezik. Razgovor počinje Goran, izgovarajući zagonetnu frazu: Connexin 26! Petra ga pita o čemu on to govori, ali ne dobiva direktan odgovor. Petrin je sugovornik, naime, pomalo ljut.

Zašto je ljut? Petra se brani, kaže da ona nije ni za što kriva. Očigledno je i Goranu i publici da ona nije ni za što kriva, ali Goran i dalje inzistira na tome da ona mora znati za Connexin 26. Njihov razgovor se usmjerava na to kako se kroz povijest tretiralo gluhe osobe.

Goranova priča popraćena je živim slikama: na središnjem dijelu pozornice glumački ansambl nam dočarava slike od kojih su neke brutalne: prva scena je scena kamenovanja gluhe osobe od strane čujućih. Svi u gledalištu ostaju s knedlom u grlu. Da li je moguće da su ljudi bili takvi barbari?

Ali, danas je bolje, tjesimo se… Ali koliko bolje? Zatim slijedi prikaz situacije iz Srednjeg vijeka. Tada se pak smatralo da gluhe osobe ne mogu spoznati Boga jer ne čuju njegovu Riječ… još jedna dodatna knedla u grlu gledatelja. Zatim Goran Petru vodi u dvadeseto i dvadeset i prvo stoljeće.

Slijedi prikaz političkih izbora kroz koji se postavlja pitanje koliko su zapravo gluhe osobe upućene u to kakve će biti posljedice po njih, da li znaju kakve planove s gluhima imaju oni koji računaju na njihove glasove? Zatim slijede prikazi mogućih posljedica: gluha osoba ne može dobiti vozačku dozvolu, oduzimaju joj mobitel, kompjuter, tablet. Fokus predstave se opet vraća na razgovor između Gorana i Petre. Goran ponovo spominje Connexin 26, a Petra opet ne dobiva izravan odgovor o čemu se radi, što je to Connexin 26?

Zatim u centru pozornice pratimo borbu za prava gluhih: pravo na pomoć od 350 kuna, pravo na besplatni slušni aparat i baterije, pravo na prevoditelja/tumača, pravo na posao. Vidimo figuru autoriteta, ovog puta u obliku poštara, kako diktira život i raspoloženje osoba s invaliditetom. Još jedna knedla u grlu gledatelja. Istovremeno rasprava koju vode imaginarni likovi koje glume Goran i Petra ovdje dostiže svoj vrhunac.

Razmišljanja i zaključci su različiti: jedno od njih zaključuje da nema pomoći, da je gluha zajednica inertna i da bez obzira koliko se netko trudio, većina i dalje ne radi ništa na tome kako bi se izborila za bolji status u društvu, a drugo zaključuje da i dalje treba biti lojalan član gluhe zajednice i raditi za njen boljitak, jer, na koncu, i onaj tko negira da je dio zajednice gluhih ipak joj pripada samom činjenicom da je gluha ili nagluha osoba.

Ali tu nije kraj predstave, stoviše, slijedi najzanimljiviji dio: budućnost. Vizija budućnosti za

U predstavi „Katastrofa“ , glume Goran Matijević, Marta Slamić i Petra Podhorsky

koju nema garancija da će biti blistava sama po sebi, pogotovo ako se uzme u obzir kako je lako iz naprednog društva skliznuti nazad u zatucanost.

Dovoljno je pogledati što se događa oko nas: zastrašujuća ograničenja koje je objavilo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta 26. svibnja 2014. godine, a tiču se upisa na strukovne škole, gdje se gluhim osobama onemogućava upis na neka od zanimanja na temelju vrlo nazadnih ideja.

Prikaz tog događaja publika je popratila zgražanjem, kao i naša javnost i stručnjaci koji su reagirali na takvu nepravdu. Zatim slijedi prikaz kako izgleda kada gluha osoba traži posao: bez obzira kakve kvalifikacije imala, ako ne može odgovarati na telefon, biti će diskvalificirana, čak i danas, u vrijeme emaila i Skypa. Baterije neće biti besplatno pomagalo već će ih svaka nagluha osoba morati sama kupovati, pa će nagluhe osobe koje imaju manje novca opet postati gluhe, kao da ne žive u 21. stoljeću. Što će biti iduće? Da li će biti ukinuta i isplata potpore od 350 kuna? Vozačke dozvole? Radne knjižice?

Zatim slijedi najtužnija scena kada gluhoj osobi oduzimaju prevoditeljicu/tumača i to tako da ju stave u košaru koju vuku sa pozornice dok gluha osoba i prevoditeljica plaču jedno za drugim… i to je još jedna knedla u grlu gledatelja.

Hoćemo li dozvoliti da se društvo vrati na početak, tamo gdje kamenuju drugačije? Ovo nije laka predstava. Ako ste mislili razonoditi se, pogriješili ste.

Ova predstava želi potaknuti na razmišljanje. Želi da se svako preispita da li je napravi dovoljno kako se ne bi ponovila povijest.

Iva Valentić
6.4.2015.

3.500

X
X
X

BUBNJANJE, ZNAKOVI I KATASTROFA

Dragi pljeskavci i pljeskavice, vrijeme je da nastavimo sa romanom iz mojeg, iz naših života, sa pričama koje se nadovezuju same od sebe. Kažu da život piše romane, pa tako ih pišu i o gluhima, i za gluhe, a i o onima koji su svoje živote isprepleli sa njima.

Dakle upala pluća je okrenula moje pojmove ljetos o ciljevima, uspjesima, donijela mi je poticaj da mijenjam svoj život tako d a ga živim što je moguće proaktivnije, kreativnije i produktivnije moguće. I tako sam se javila Borisu, učitelju bubnjanja, djembe bubnjevi, koji je obišao mnoge osnovne škole.Već niz godina uči gluhu djecu, i djecu s komunikacijskim teškoćama – bubnjati.

Prije 4-5 godina uselivši se, i počevši živjeti u susjedstvu baš te škole gdje su se održavali satovi bubnjanja, neka djeca koja su rasla sa mojom, uključila su se u tu grupicu. Odmah sam „začula“ KLIK.

Dobila sam poziv za prijateljstvo, malo sam se začudila, ali shvatila sam – pa da, i ja sam gluho „dijete“ kojem se nudi da nauči bubnjati. U čemu je fora? Fora je u tome da i gluhi mogu naučiti svirati. Možda ne klavir, i violinu, i to baš u nekoj „zrelijoj“ dobi, a ono mogu djembe bubnjeve, udaraljke, ili čak i bas.

O tome ću moliti kolegu Angela da napiše par redaka, jer nisam učila svirati bas, a on je. I da, imali smo još jednog učitelja bubnjeva i drugih udaraljki u POU, sudjelovala sam jedanput, da vidim kako se to tamo radi. Bilo je jako zabavno. I ovaj učitelj se zove Boris, i radio je samo sa gluhima, odraslima.

Odlični rezultati, na žalost nisam sudjelovala na koncertu na kojem su pokazali što su naučili, no saznala sam da je bilo SUPER! O tome bih voljela čitati. Ne samo da možemo čuti, kroz vibracije glazbu, i ponoviti što nam se zada jer smo izuzetni prijemčivi za učenje, nego možemo i OSJETITI tu glazbu kroz vlastitu kožu i živce il što god i od čega smo mi ljudi satkani. A to nisu samo ušne trepetljike.

Dakle glazba prodire kroz naše oštećene trepetljike koje su pojačane slušnim aparatima, ok, no prodire do nas na izravan način, lupanjem, ponavljanjem, zajedničkim, skupnim sviranjem, poticanjem i samim užitkom i radošću sviranja – eto ti i SREĆE.

Neću sad napisati priručnik – kako biti gluh a opet biti sretan. Sam naš put, svakog od nas je putovanje. Nema savršenog cilja koji se zove sreća, moramo pokušavati. Mene usrećuje glazba, i to više nego ikad prije. Ona mi je pokazala, ona mi je prijateljica kroz mnoge, ponekad monotone radne sate. Prije svega pokazao mi je učitelj, svojim iskustvom sa tom dječicom - zamislite, naučiti gluhu djecu da sviraju, i još k tome nastupati pred publikom u krcatoj dvorani Lisinskog. I mi „veliki“ smo malo zabubnjali, odnosno odrasla ekipa. Taman sam se navikavala na svoju novu aktivnost kad je stigla vijest da se radi nova predstava, i evo, dva nastupa u razmaku od dva dana, nitko sretniji od mene.

Čak sam se malo zabrinula, hoću li stići sve, no srećom nije sve bilo u isti čas. Sve je to bilo vrlo uzbudljivo i zanimljivo. Odjednom su monotoni radni sati postali zanimljivi, ponešto pospana radila sam svoja 2-3 posla, no živjela sam punim plućima, bez ijednog tračka dosade, potištenosti, depresije… čak su i poteškoće koje su me prije jako mučile, neka-

ko izgubile na snazi – i otkriće!

Kako sami primamo sve poteškoće, tako ćemo ih i rješavati. One će jednostavno uvijek postojati, dolaziti, biti u procesu i odlaziti, zamjenjivati će ih nove. Al niti jednoj ne treba odviše davati pozornost. Treba ostati na jednoj razini svijesti, da je to tako. Tu svijest je najteže steći, barem je meni bilo.

Pomoglo je čitanje, vježbanje, molitva, meditacija, san, sanjanje i snovi, šetnje, i dodir sa prirodom, druženje, razgovor. No, sada mogu reći da je sasvim poseban osjećaj kad se uspiješ smiriti – sviranjem. Aktivnim sudjelovanjem u procesu muziciranja.

Baš sam zahvalna na tome. I na ljudima koji su bili oko mene i pomogli mi (Boris, Angel, Goran, moja djeca, moji roditelji, sestre i svi koji su se smijuckali mojem bubnjanju.

Divim se načinu na koji sam došla do toga.Uživam u svojem novom životu! I na prilici da se otvorim ulogama koje su me čekale na daskama, a možda i daljnjem životu, koji ne mogu više zamisliti bez umjetnosti. Ona struji baš kroz mene.

Sve vas grli i poziva na koncerte i predstave,

Vaša Petra

Europski projekt Centra za odgoj i obrazovanje «Slava Raškaj» Zagreb HIC FS - Hearing Impairment Children, Family Support – Obiteljska podrška

Ovaj europski projekt je usmjeren na roditelje s djecom oštećena sluha. Cilj projekta je jačanje partnerstva između roditelja i stručnjaka te formaliziranje rada obiteljske podrške za dobrobit djece oštećenog sluha, a krajnji cilj je da se obiteljska potpora jasno identificira od strane roditelja kao dio institucionalnog okvira specijaliziranih centara, bliskih potrebama obitelji.

Svrha projekta je imati:
-formalno i praktično izvješće obiteljske podrške,
-definiranje i formaliziranje podrške obitelji u teoriji i praksi i širenje rezultata projekta,
- komunikacija i ocjenjivanje projekta i njegovih rezultata.

Rezultati projekta su:
-zajednički letak o obiteljskoj podršci prilagodljiv svakoj zemlji,
- izrada ankete o obitelji
- integracija projekta i njegovih rezultata u institucionalnim projektima u svakom centru.

Koordinator projekta je Centre Charlotte Blouin - Angers iz Francuske, a partneri su: Dr. Torok Bela Altalanos Iskola – Budimpešta iz Mađarske, Liceul pentru Deficienti de Auz Cluj – Napoca iz Rumunjske i Centar za odgoj i obrazovanje «Slava Raškaj» Zagreb iz Hrvatske. Prvi sastanak u sklopu ovog projekta je bio održan u Angersu u Francuskoj, od 29. siječnja do 1.veljače 2014. Drugi sastanak je bio održan u Budimpešti u Mađarskoj od 20. do 23. svibnja 2014., a treći sastanak u našem Centru od 26. do 30. siječnja 2015. Četvrti, zadnji sastanak održat će se u svibnju ove godine u Cluju u Rumunjskoj.

Na tim sastancima hrvatski tim su predstavljali profesori našeg Centra Irena Weigand, Jasmina Švelec, Angel Naumovski i Ružica Kežman te majke djece oštećena sluha.

Sastanci su bili organizirani kroz razne radionice u manjim grupama pod stručnim vodstvom: radionica o pojmovima obiteljske podrške - roditeljstvo, radionica o praksi obiteljske podrške te radionica o iskustvima odnosno svjedočanstva roditelja. Na tim sastancima odlučivalo se o ilustriranom vodiču koji će biti pisan na engleskom jeziku i na kraju će biti preveden na jezike zemalja partnera projekta. Raspravljalo se i o letku namijenjenom roditeljima koji bi bio dostupan na internetskim stranicama instituta. Sadržaj letka će obuhvaćati psihološke i medicinske aspekte, pravni okvir, popis kontakata sa mogućom podrškom, poglede na oštećenje sluha i poglede zajednice Gluhih i njihovog prihvaćanja kao manjinske kulturalne grupe.

Na trećem sastanku u našem Centru bila su prikazana iskustva roditelja djece oštećena sluha iz svih zemalja sudionica, koji su govorili i prepoznali teškoće s kojima se suočavaju stručnjaci - edukacijski rehabilitatori.

Zanimljiv podatak je da je na tom trećem sastanku, u francuskom timu iz Centre Charlotte Blouin – Angers, uz stručnjake - edukacijske rehabilitatore bila i gluha majka dvoje djece od koje je jedno gluho dijete. Isto i u našem timu je bila gluha majka dvoje gluhe djece.

Uz pomoć prevoditelja na znakovnom jeziku iznosile su svoja iskustva o obrazovanju svoje djece, teškoćama i barijerama na koje još uvijek nailaze u svakodnevnom životu i s kojima se susreću: strah od komunikacije, teškoće u komunikaciji, nemogućnost

potpunog praćenja nastavnog procesa i nedostupnost informacijama.

Raspravljalo se i odlučivalo se o logotipu letka – Obiteljska podrška koji je izradio naš ilustrator Lino Ujčić, a koji su prihvatile sve zemlje sudionice ovog projekta. Taj projekt će olakšati put tim roditeljima od traženja potrebnih odgovora na pitanja o pojmu oštećenja sluha, o prihvaćanju i osvješćivanju istoga, preko sudjelovanja u učenju govora djece oštećena sluha i njihovom obrazovanju, u razgovoru s njima do traženja potrebnih informacija vezanih za dobrobit osoba s oštećenjem sluha. Podrška obitelji uvijek uključuje roditelje i članove obitelji koji su važni partneri stručnjacima kako bi se postigli maksimalni razvojni ishodi za dijete.

Ta podrška se može uspješno implementirati kroz edukacije roditelja, putem rada u Savjetovalištu za roditelje, predavanjima na roditeljskim sastancima, tribinama, diskusijama i organizacijom škole za roditelje.

Obiteljska podrška je vrijedno spomena i pozitivno djeluje na emocionalni, socijalni i spoznajni razvoj djeteta oštećena sluha.

Ružica Kežman, prof.

Europski projekt - Podrška roditeljima djece oštećena sluha

Ovaj projekt kao spona most između roditelja i edukacijskih rehabilitatora je veoma važan, jer će uveliko pomoći roditeljima djece oštećena sluha. Motivaciju stručnjaka uključenog u rad s djetetom roditelji smatraju zna¬čajnom za ishod intervencije te razvijanje odnosa suradnje: roditelj - stručnjak.

Projekt je i spona most između roditelja koji imaju specifična znanja i iskustva o pojedinoj teškoći i modalitetima potrebne stručne podrške i onih roditelja koji ne znaju kamo i kako krenuti.

TAJNA GLUHIH: RODITELJI O ODGOJU SVOJE GLUHE KĆERI

"Tajna Gluhih" je niz anonimnih svjedočanstava koja su napisali različiti pisci. Danas roditelji dijeli neke od svojih osjećaja u odgoju svoje gluhe kćeri. Prije deset godina, moje srce je slomljeno. To je bilo kad sam otkrila da je moja jedina kći gluha. Ne sjećam se točno kako sam se osjećala u tom trenutku, osim da sam željela plakati, ali morala sam biti jaka zbog drugih ljudi. Moje srce je pretrpjelo ranu koja još nije zacijelila.

Jednom sam, prije mnogo godina, kad je još bila mala i pred njom plakala, ali se ona toga ne sjeća. Bilo je to kad sam po prvi put čula njezin glas. Bilo je to kao da me je netko šakom udario u prsa i stisnuo moje srce! Moji roditelji su došli da me utješe i reći mi da će sve biti u redu.I bili su u pravu, na neki način. Na drugi način, znala sam da nikad nećete biti u redu. Stvari se mijenjaju kada postanete roditelji gluhog djeteta.

Teško je ne brinuti o svemu.Teško je ne uspoređivati se, ali mislim da su to stvari koje svi roditelji osjećaju. To je samo drugačije kad je dijete gluho. Drugačiji svijet. Svijet je postao nepošten da ne možete zamisliti. Ne postoji ništa što možete učiniti, nego samogledati kako će moje dijete imati teži život nego što sam ga ja imala.

Kohlearni implantati malo mogu učiniti. Kad bih mogla zamijeniti moje uši za njezine ja bih to učinila. Radije bi ja umjesto nje uzela bol izolacije, ja bih rađe čitala titlove. Molim Boga. Voljela bi da me netko pusti da umjesto nje ja budem gluha. Mogu pretpostviti moje će srce biti slomljeno više stotina puta.To je smrt tisuću rezova. Nisam sigurna da ću se ikad oporaviti od ovog.

Moji prijatelji ne mogu vidjeti, ali ja sam drugačija žena danas. Gluhoća me je povrijedila dublje od bilo čega što sam mogla zamisliti, a to još uvijek radi svaki dan. Ja sam samo iskrena. Gledajući moju kćer borba nije nimalo lakša. Ja to ne pokazujem ipak. Znam da bi mogla biti svijetla budućnost, ali to je daleko. Njoj je samo deset, a tu je toliko neizvjesnosti. Vidite, u tajnosti patim. Nitko me ne vidi kako plačem. Nitko ne vidi. Moram biti pozitivna.

Davno sam pročitala da samo roditelji gluhe djece mogu stvarno razumjeti kako se osjećam sada. Oni se ne trude promijeniti nego prihvatiti i to je jedini lijek koji moram uzeti. Treba slušati i znati ćeš što joj je potrebno. Trudim se dati joj puno iskustva i prilike za dobro. Ona ima šanse da bude ponosna i sretna odrasla gluha osoba. Takvo je puno puno njih. Možda ću se osjećati bolje onda. Upoznala sam stariju gospođu kojoj je je sin isto gluh, sada je zaboravljiva i ne sjeća se više djetinjih godina i kako je to sve s njim bilo.

Mučila me spoznaja da imam gluho dijete. Starija gospođa me je savjetovala da nije teško biti roditelj gluhog djeteta, nego je teže biti gluho dijete.

Radi se o gluhom djetetu koji nailazi na sve prepreke i zato je teško biti gluho dijete. Roditelj gluhog djeteta se brine za dobrobit gluhog djeteta.

TAJNA GLUHIH: KOHLEARNI IMPLANTATI I MRI-SKENOVI

Tajna Gluhih je niz svjedočanstava anonimnih koje su zapisali različiti pisci. Današnja "Tajna Gluhih" je doživljaj povezan sa kohlearnim implantatima i MR-skenovima. Tu je more promjena u stavovima o kohlearnim implantatima među odraslima koji su odrasli D/gluh.

Bez obzira što gluhi mislili o njima, oni su ovdje kao pomoć gluhima sve dok se ne počnu upotrebljavati matične stanice i razvije se genska terapija ili neka savršenija tehnologija, te to postane suvišno.

Većina Gluhih ljudi poštuje gluhe ljude sa implantatima jer je to njihov izbor, dovoljno su mudri da znaju što će odabrati za svoj život. Moji prijatelji su otišli na op. Neki su usadili implantate svojoj djeci. Međutim, nešto me šokiralo. Nakon svih anestetika i uzbuđenja ,pitao sam ih znatiželjno o tome što im je rečeno o rizicima implantacije kohlearnih implantata.

Jedan od njih nije bio obaviješten da CI korisnik ne može imati skeniranje MRI bez prethodne operacije za uklanjanje metalnih dijelova implantata iz njihove glave najprije. Uglavnom, kohlearni implantati i MR-skenovi ne idu zajedno. Kad se osoba skenira stavlja se metalna cijev sa snažnim magnetskim poljem.

Kohlearni implantat procesori su fiksirani na glavi isto pomoću magneta. Magnet se privlače kao što znamo i može doći do toga da toliko djeluju jedni na druge da se istrgnu iz lubanje.

MR-skenovi se koriste sve više i više u svakodnevnoj medicini. Oni su vrlo točna metoda otkrivanja bolesti u cijelom tijelu. Oni će uočiti tumor mozga, krvarenja i otekline, udarce, i zastrašujuće bolesti kao što su MS ili demenciju.Oni se koriste za označavanje i otkrivanje bola u leđima i problema s kralježnicom, mogu se ispitivati problemi sa srcem i ostalim organima.

MR-skenovi su liječnicima veliki prijatelji jer pomažu davanje brzih dijagnoza i u težim slučajevima. MR-skenovi upravo zbog toga trebaju opstati jer većini ljudi je potrebno bar jedno skeniranje u životu. Što može učiniti osoba s kohlearnim implantatom ako joj je potrebno MRI skeniranje?

Liječnici zapravo imat će malih problema, jer će morati naručiti drugu vrstu skeniranja ali to može biti manje učinkovito a time i sporije liječenje. Alternativno, liječnik može predložiti malu operaciju za uklanjanje metalnih dijelova kohlearnog implantata, tako da osoba može imati skeniranje MRI, a onda će se ponovno vratiti bitne dijelove toga. Ne treba biti protiv daleko od toga. Samo kad gluhe osobe traže implantat trebaju od liječničkog tima saznati o svim posljedicama i dobiti odgovore na sva pitanja, upoznati se sa svim rizicima. To se ne mora uvijek dogoditi, ali se događa. Dobra je vijest da tvrtke koje izrađuju implantate rade na tome da i implantirane gluhe osobe mogu koristiti skener.Kad se to dogodi tek tad će i iplantirane osobe imati jednaku zdravstvenu skrb kao i ostali.

Zasad se još vrše rutinski pregledi, a magnetska polja su sve jača. Zato se gluhi trebaju dobro informirati da bi mogli napraviti najbolju odluku za sebe i svoje zdravlje.

Lino Ujčić

- IZGLEDAŠ UPRAVO KAO TVOJA PROFILNA FOTOGRAFIJA NA FACEBOOKU
ZO

Karikature Zlatko Orct

GLUHI LUKA (DEAF LUCA) GLUHI GLUMAC IZ JAPANA

Sredinom sječnja sam se sastao sa Kazuom u Tokiju. Moji roditelji već dugo vremena žive pored Tokija i ja ih redovito posjećujem, ali nikada prije tamo nisam upoznao gluhu osobu. Kazuo je prva gluha osoba iz Japan koju sam upoznao. On je bio došao u Zagreb, ali se mi tom prilikom nismo sreli.

Kazuo je poznata osoba u Japanu i šire zbog njegovog video projekta koji se može pratiti na internetu. Kada sam pogledao njegove kratke filmove na Youtube-u, iznenadio sam se koliko ih je ljudi iz cijeloga svijeta pogledalo.

Neke je pogledalo više od deset tisuća ljudi. Što Kazuo snima? On snima različite stvari, ponekad radi kratke reportaze o životu u Japanu namijenjene strancima, ali je najpoznatiji po svom interesu za znakovni jezik. Kada sretne govornika znakovnog jezika iz neke druge zemlje, napravi kratki video o tome kako se neki važni pojmovi kažu na japanskom jeziku, a kako, na primjer, na poljskom.

Naravno da je to vrlo zanimljivo. Ja sam se s njim povezao preko Facebooka, dogovorio da se nađemo i napravimo ovaj mali intervju. Kazuo me je iznenadio poznavanjem hrvatskog znakovnog jezika! Otišli smo k njegovim prijateljima, također gluhima, koji u Tokiju imaju mali restoran. Restoran je vrlo ugodan, lijepe stare arhitekture tipične za tradicionalni Japan. Njihovi gosti su gluhe osobe i čujuće osobe koje osim što žele nešto pojesti žele usput naučiti komunicirati znakovnim jezikom. Popili smo piće i pojeli malo hrane a zatim smo prešli na intervju. Dok smo se mi razgovarali, u restoranu se sakupilo dosta gluhih prijatelja tako da je atmosfera bila vesela. Luka me je kasnije sa svima upoznao.

Deaf Luca i Mingsheng Pi

Nastupaš pod imenom Gluhi Luka. Zašto si izabrao baš to ime?

Zato jer nemam brata ili sestre. Kada japanci čuju to ime oni znaju da se radi o sinu jedincu.

Ti si gluha osoba. Kako si se s tim noso kroz život? Da li si imao problema u djetinjstvu?

Kao dijete od tri mjeseca imao sam visoku temperaturu i nakon liječenja sam ostao bez sluha.

Ti si glumac. Da li si radio kazališne predstave namijenjene gluhim osobama? Da li u Japanu ima gluhih glumaca, plesača ili muzičara?

Ja sam glumac, uglavnom glumim sam ili s najviše jednim ili dvoje glumaca.

Kakav je status japanskog znakovnog jezika? Da li se zabranjuje njegova upotreba?

U Japanu nema zabrane upotrebe znakovnog jezika. Upotrebljava se zajedno sa čitanjem sa usana. U prva četiri razreda oznovne škole se intenzivno upotrebljava a nakon toga manje. Jedino što Japan nema je jedinstveni znakovni jezik, on varira od pokrajine do pokrajine, ali ne puno.

Kako se pripremate za putovanja, kako stupate u kontakt s različitim ljudima, narodima, tradicijama?

Ja glumim već deset godina. Jako volim putovati i upoznavati nove ljude, saznati nove stvar. Mislim da je važno znati internacionalni znakovni jezik. Ja sam ga naučio kako bih mogao putovati

i sporazumijevati se s gluhima iz različitih zemalja. Svaka zemlja ima svoj znakovni jezik. Ja radim kratke video snimke kako bih pomogao gluhim ljudima razumjeti i naučiti strane znakovne jezike.

Možete li opisati kakva je kultura gluhih u Tokiju i Japanu?

Ja sam odrastao u Tokiju. U drugim dijelovima Japana kultura gluhih nije ista. U Japanu postoji puno udruga gluhih. Uglavnom se družim sa gluhim prijateljima. Na primjer, netko od gluhih prijatelja otvori mali restorani. Tamo idemo nakon posla. Jedemo, pijemo i družimo se.

Možete li opisati neke neobične događaje ili iskustva u kojima ste posebno uživali?

Ja najviše volim samostalno nastupati i glumiti. Jako me zanimaju strani znakovni jezici, mislim da je jako zabavno uspoređivati različite znakovne jezike.

Kakva je razlika u kulturi Gluhih između Azije i Japana?

Svaka azijska zemlja, Japan, Koreja, Tajvan, Kina, Tajland, Malezija, Filipini, ima svoj jezik i vlastitu kulturu Gluhih, svaka je različita.

Mingsheng s društvom

Kakav je život gluhih u Japanu – obrazovanje, zdravlje, sudjelovanje u društvu?

Gluhe osobe u Japanu imaju dobru zaštitu, dobivaju invalidninu, imaju dobru zdravstvenu skrb, obrazuju se kao i svi ostali.

Ja osobno dobivam invalidninu od grada Tokija, zatim drugu invalidninu od japanske države, dobivam novac za moje glumačke projekte, a onda još i sam nalizim posao i radim, tako da dobro živim. Stanarina, prijevoz i ostali troskovi su visoki, Japan je skup, ali ovako uspijem sve pokriti.

Kako gluhi u Japanu prate nastavu?

Samo se niži razredi osnovne škole odvijaju u školama gdje je nastava na znakovnom jeziku. Zatim se prelazi u škole koje se želi pohađati.

I zadnje pitanje: hoćeš li opet doći u Hrvatsku?

Ima još toliko zemalja u kojima nisam bio, a želio bih ići zbog mog projekta uspoređivanja različitih znakovnih jezika, tako da ne idem dva puta u zemlju u kojoj sam već bio. Ali mi ćemo ostati u kontaktu preko Facebooka, a svi i dalje mogu gledati moje videe na Youtube-u.

Zahvalio sam se Gluhom Luki na ovom intervjuu. Stekao sam dojam da je on vrlo otvorena osoba koja želi još mnogo toga naučiti i napraviti. Uz to je i vrlo duhovit.

Intervju napravio Mingsheng Pi u Tokiju 26. 01. 2015.

Karikature Zlatko Orct

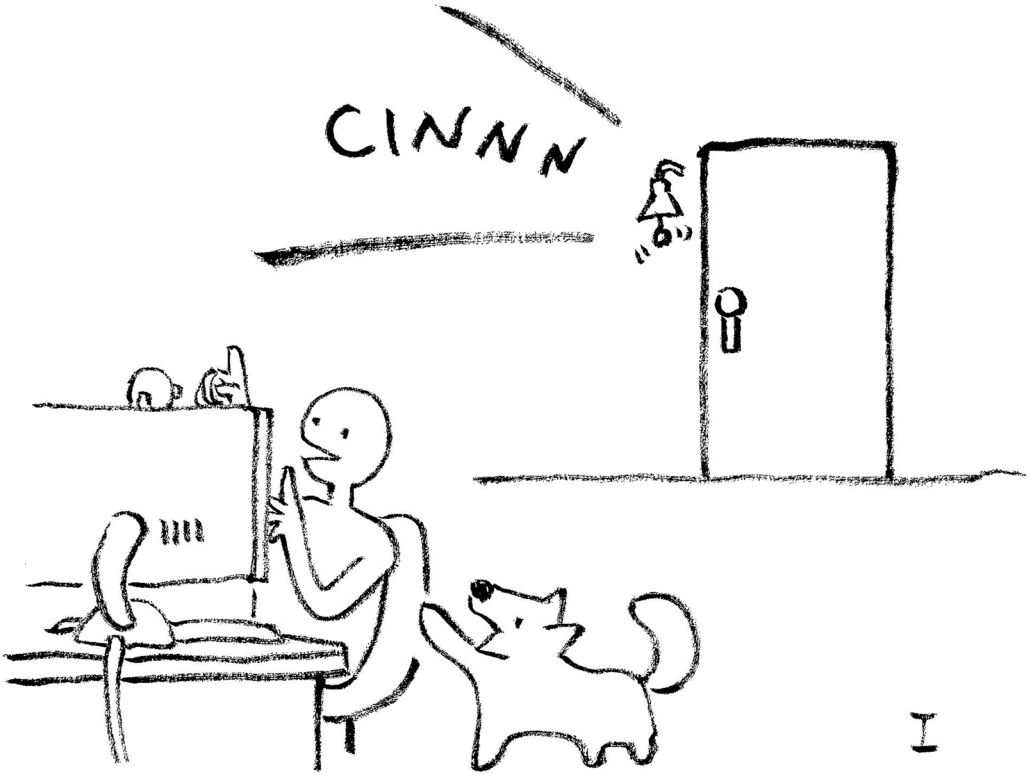

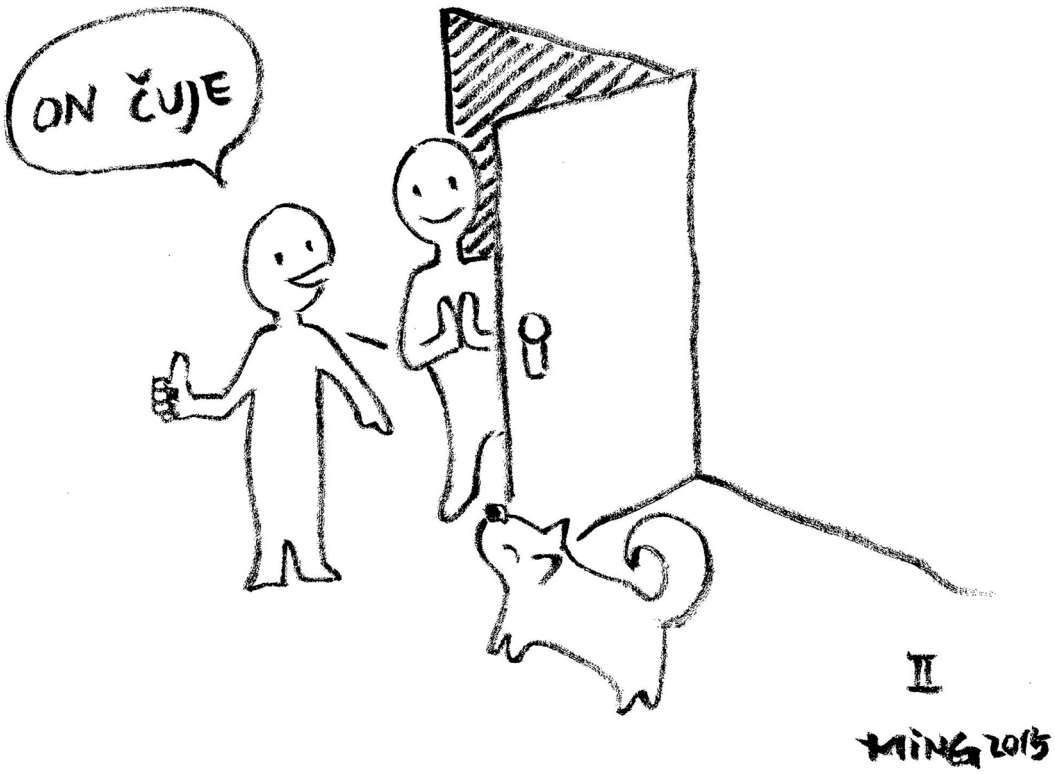

Karikature Mingsheng Pi

STIŠAVANJE GLUHIH - II DIO

Jedne hladne subotnje večeri prošlog prosinca posjetio sam knjižaru 'Pred tvojim tihim očima' koja se nalazi u Rochesteru u New Yorku. Oko dvadeset ljudi skupilo se kako bi pogledalo nastup Vicki Nordquist, Gluhe žene širokih ramena i kratke smeđe kose. Mordquist počinje svoj nastup pitajući na znakovnom jeziku „Čujete li me?" To je, naravno, šala i nakon što ju je prevoditelj preveo, smijem se zajedno sa svima u publici.

Nordquist je ispred sebe na stol odložila bilješke i počinje s prvim skečom. „Svako slovo ima vlastitu osobnost. Jeste li to znali?" Napravi znak za slovo A, šaka njezine desne ruke gleda prema naprijed, a zatim s lijevom rukom lagano udara po desnoj šaci kao da želi reći makni se, napravi mi mjesta. S lijevom rukom izvodi znak za slovo B, otvoreni dlan s palcem položenim preko njega.

Zatim B prelazi u C, dlan u obliku šalice, i tako dalje. Nordquist mi nakon nastupa kaže da je ovakva vrsta predstave u kojoj su riječ ili slovo animirani tako da imaju vlastiti glas i vlastitu osobnost neka vrsta poezije, kao haiku .

Njezina predstava traje oko sat vremena i izaziva salve smijeha, ali dosta humora nestane u prijevodu. Ja se nervozno hihoćem. U jednom trenutku, Nordquist traži da jedna čujuća osoba – prijateljica koju sam poveo sa sobom - dođe čitati Noć prije Božića dok će ona pjevati. Njih dvije se teško usklađuju.

Nordquist ne čuje, a moja prijateljica zna samo alfabet i jedva natuca znakovni jezik. „Sad okreni stranicu", Nordquist je povremeno usmjerava. Nakon što je moja prijateljica pročitala i završnu rečenicu „Sretan Božić svima, i svima laka noć", Nordquist treba nekoliko trenutaka kako bi ju sustigla, tako da dobijete dojam da su odrecitirale priču u višeglasju.

Gledajući Nordquist sjetio sam se nečega što se dogodilo prije dosta godina dok sam živio u Japanu. Bio sam otišao na predstavu tradicionalnog japanskog kabuki teatra u kojem glumci predstavljaju priču profinjenim, stiliziranim pokretima. Za mene je predstava bila potpuna zagonetka, dok je moj poznanik, stariji japanski gospodin, gledao s ushićenom pozornošću.

Nakon predstave sam razgovarao s Laurie Monahan, sredovječnom ženom u vunenom prsluku i ljubičastoj kravati. Kada je ona odrastala, šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog stoljeća, njezinim su roditeljima savjetovali da ne uče znakovni jezik. Poslali su je u čujuće škole gdje ništa nije razumjela. „Bila sam jako izolirana. Ostali učenici su me maltretirali i tukli", kaže mi pomoću prevoditelja. „Bilo je strašno.

Moje je djetinjstvo bilo grozno. Nisam znala tko sam. Nisam mogla komunicirati s vlastitom obitelji. Nisam mogla komunicirati s djecom." Onda su je roditelji napokon poslali u školu za gluhe. „Tamo sam upoznala ljude slične meni. Zaljubila sam se u američki znakovni jezik." Nedavno ju je majka pitala bi li željela umjetne pužnice. Monahan je bila uvrijeđena. „Ja sam sretna", odgovorila je svojoj majci. „Ja sam napokon sretna."

U svim nedoumicama s kojima su se suočavali Reidovi ponavljala se bojazan da će Ellie biti u nepovoljnom položaju, na milosti neznanaca, kako kaže Christine. Zbog toga su jednog popodneva rujna 2012. godine otišli u Ambulantu za oči i uši u Bostonu, u državi Massachusetts. Christine je bila slomljena. „Sjećam se našeg prvog pregleda.

Nisam mogla shvatiti kako se dođe do bolnice", kaže. Vozila je u krugovima oko bolnice i plakala cijelo vrijeme. „Rekla sam Dereku, ovo izgleda kao da nas ne žele. Možda bismo trebali odustati." Kad su napokon došli do kirurga, razgovarali su s njim o svim svojim strahovima, između ostalog i o malo vjerojatnoj ali mogućoj posljedici da Ellie nakon operacije završi s paralizom lica. Nakon razgovora bili su dovoljno uvjereni.

Dogovorili su termin operacije. U veljači prošle godine Ellie je dobila implantate na oba uha. „Draže mi je da Ellie bude ljuta na nas jer smo ovo napravili bez njezine dozvole, nego da bude ljuta na nas jer

joj nismo dali priliku", kaže Derek.

Nedugo nakon što su Ellieni implantati proradili, Christine ju je u naručju nosila oko zgrade u kojoj stanuju, koja se nalazi tik do željezničke pruge bostonske crvene T linije. Kad je naišao vlak, Ellie je okrenula glavu i u čudu pokazala prema njemu. „Hej", Christine se sjeća kako je u sebi pomislila. „Operacija je uspjela."

Prošlog sam rujna posjetio Reidove. Ellie je imala malo više od dvije godine i nosila je umjetne pužnice već pet mjeseci. Razvila je posebnu sklonost prema slovu m. „Milk (mlijeko)", kaže. „More (još)." Voli hodati gore-dolje po hodniku koji vodi u spavaće sobe i mrmljati: „march, march, march (marširaj, marširaj, marširaj)."

Kada sam stigao, Ellie je u pidžami gledala Fraggle Rock , što joj Christine dopušta kako bi "vježbala slušanje". Kada u jednom trenutku lutke nestanu s ekrana, a zamijeni ih glas spikera, Ellie gunđanjem privuče pažnju svoje majke. Christine pita znakovnim jezikom: „Što je?", tako što je spojila mali prst i palac svoje desne ruke i kucnula s njima po svojoj bradi. Nabora čelo kako bi dala do znanja da se radi o pitanju. Ellie odgovara znakovima: „Još Fraggle Rocka", koristeći znak koji su sami skovali za tu emisiju: znak za kamen (desna šaka kucka po lijevoj šaci), istovremeno s desnom šakom izvodeći znak za slovo f.

Fraggles se ponovo pojave na ekranu, ali Ellie makne vanjski dio umjetne pužnice jer joj je dosta slušanja. Prevladavajuće je mišljenje da bi djeca trebala koristiti implantate dok su god budna, ali Ellie može birati. Njezin audiolog ne inzistira na cjelodnevnom nošenju jer zna da su ciljevi koje su Reidovi zacrtali za svoje dijete netipični za većinu čujućih roditelja koji čeznu za tim da im djeca čuju i govore više nego za bilo čim drugim.

„Ako nauči čuti i govoriti, to će biti sjajno", objašnjava Christine. „Ako ne nauči, i to će biti dobro. Ako je znakovnjak, onda je znakovnjak." Za vrijeme vožnje do Edukacijskog centra, Christine mi kaže da je zabrinuta za svoje mjesto u Ellienoj budućnosti. Bez obzira na to koliko se ona i Derek trudili, bez obzira na to koliko će dobro savladati znakovni jezik, oni ipak ne mogu postati Gluhi. „Teško nam je jer je to kultura u koju…", zastajkuje, „nama nije dozvoljen pristup, meni i mom suprugu. Koliko god ju podržavamo, mi kulturološki ne možemo biti Gluhi."

Nakon što smo ušli u učionicu, Christine se saginje i namješta vanjske dijelove implantata, dva magnetna kruga, točno iznad Ellienih ušiju. Gledamo kako se ona igra s kućom lutaka, dok jedno drugo dijete hoda naokolo pridržavajući se rukama za zid kako ne bi palo.

Soba je jako osvijetljena, pod je prekriven sivoplavim tepihom koji upija pozadinsku buku. Učiteljica, koja je Gluha, kaže svima koji se nalaze u sobi da sjednu u krug. Tu su troje djece, njegovatelji, asistent učiteljice i jedan prevoditelj. Znakovnim jezikom kaže svakom djetetu da izabere jednu kartu i opiše što je nacrtano na njoj.

William, slatki dvogodišnji dječačić razbarušene plave kose, izabere jednu kartu na kojoj je slika Ernija i Berta iz televizijske emisije Ulica Sezam. „O, pa ti znaš tko je to", kaže njegov otac, govoreći engleski jezik. Prevoditelj prevede Williamu što mu je otac rekao. Dječak se uzbuđeno promeškolji i označi "Ernie" "crtajući" vodoravne linije po svojoj majici – znak koji su oni u obitelji kreirali za taj lik.

Prije odlaska razgledavam školu. Prolazim kroz jedan atrij u kojem se nalazi mural koji se proteže na tri zida. To je prikaz povijesti Gluhih, a sastavio ga je pokojni umjetnik Chuck Baird. Između ostalih umjetničkih rješenja, Baird je koristio različite boje okvira u kojima su fotografije kako bi označio ono što je prikazano na njima.

Primjećujem fotografiju u zlatnom okviru iz 1988. godine na kojoj su prikazani studenti sa Sveučilišta Gallaudet, jedinog sveučilišta za gluhe u zemlji, koji protestiraju protiv odluke sveučilišta da zaposli čujućeg predsjednika. Protest je uspio i to u roku od tjedan dana, te je potaknuo reforme. Pokret je postao poznat pod imenom 'Gluhi predsjednik sad', a rezultirao je formiranjem zakona koji uređuju upotrebu titlova na televiziji i omogućuju gluhima veću dostupnost komunikacijskih tehnologija.

Na suprotnom zidu, velikim crnim slovima piše MILANO, a ispod visi fotografija jedne zgrade. To je mjesto na kojem se 1880. godine održala konferencija koja je jako naškodila kulturi Gluhih.

Na skupu 'Sjevernoistočni sastanak umjetnih pužnica' skupina tinejđera u jednoj sobi upravo uči kako vrtiti hula-hop. Djeca su se raspršila po sobi kako bi vježbala kružiti bokovima uz muziku naglašenih basova. Instruktorica se u tišini provlači između njih vrteći svoj hula-hup od bokova na jednu ruku pa opet natrag na bokove. Usprkos nagovaranju prijatelja jedna djevojka u majici i trapericama srami se probati.

Ali čini se da joj je drago što je ostali ohrabruju. Kažu mi da djeca s umjetnim pužnicama jako vole dolaziti na ovu konferenciju jer se mogu družiti sa sebi sličnima. Većina ih pohađa čujuće škole s vrlo malo ili nimalo gluhe djece.

Trodnevni događaj koji se održava svakog ljeta u blizini Bostona najveće je okupljanje ove vrste u Novoj Engleskoj. Prisustvuje na stotine ljudi: obitelji s djecom s implantatima, odrasli s implantatima, obitelji koje još razmišljaju o tome da li da stave implantate svojim gluhim bebama, državno osoblje, osoblje bolnica koje traže informacije i predstavnici svih glavnih proizvođača umjetnih pužnica. Proizvođač imena Advanced Bionics reklamira svoje najnovije postignuće, vodootporne implantate, tako što dijeli jarko žute gumene patkice.

Čim sam došao na taj skup upoznao sam Rachel Chaikof, malu ženu s gustom, tamnom kosom koja skriva vanjske dijelove implantata. Chaikof je slavljena u svijetu umjetnih pužnica. Godine 1989. kada je imala dvije i pol godine, postala je jedna od najmlađih primatelja umjetne pužnice na svijetu.

Njezini čujući roditelji odbili su učiti znakovni jezik i naučili su svoju kćer govoriti pomoću nasilnih govornih vježbi. Danas Chaikof skoro pa potpuno prirodno i tečno govori francuski. Na svojoj web stranici Cohlear Implants Online (Umjetne pužnice na internetu) Chaikof je napisala: „Kada sam bila trogodišnje dijete, prvih je nekoliko tjedana moja majka svakog jutra morala sjesti na mene kako bi mi stavila magnete na glavu (bez kojih umjetna pužnica ne radi). Znam da se zbog toga moja majka doima okrutnom osobom, ali ja sam joj zahvalna jer me naučila da je nezamislivo živjeti u tihom svijetu."

Ali čak i oni koji imaju implantat mogu se naći u tišini. Kasnije iste večeri ostao sam razgovarati s grupom ljudi koji su sluh izgubili tek kao odrasle osobe. Sjedili smo u glavnoj prostoriji hotela u kojem se održavao skup, izvan vidokruga ljudi koji su se zabavljali na bazenu. Slušni aparati su izuzetno osjetljivi na pozadinsku buku i moji su sugovornici imali problema čuti od silnog pljuskanja koje je dolazilo s bazena. Stolice se pomiču jer se ljudi namještaju kako bi se mogli bolje vidjeti jer moraju čitati s usana. Upitah čovjeka do kojeg sam sjedio kolika je njegova razina razumijevanja. On me tri puta molio da ponovim pitanje. Usnica iskrivljenih u ironični smiješak odgovara: „Pa oko sto posto."

Idućeg dana za vrijeme ručka upoznajem Jennifer Colamedici, čujuću mamu dvanaestogodišnjaka koji je dobio implantate kao trogodišnjak, što se danas smatra relativno kasno. On sjajno napre-

duje u školi, ali njegov društveni život je loš. Colamedici smatra da je to zato što je on jedino gluho dijete na svojoj godini. „Ponekad pomislim", kaže ona "pa koga li će on pozvati na maturalnu večer?" Colamedici razmišlja o tome da ga upiše na tečaj učenja znakovnog jezika jer bi mu to moglo pomoći u pronalaženju prijatelja.

Dijete kao što je njezino, u doba koje prethodi ugradnji umjetnih pužnica, počelo bi svoj put prema Gluhom identitetu u školi za gluhe. Ali tih škola više nema jer su im ukinute financije, a djeca s nedostatkom sluha usmjeravana su u obične škole. Mnoge gluhe osobe s kojima sam razgovarao vjeruju da će Gluha kultura opstati unatoč svemu.

Djeca s umjetnom pužnicom dat će se u potragu za Gluhom zajednicom, kažu, i međusobno će se družiti. Samo će im trebati da se nađu duže nego što bi im trebalo u prošlosti. Ali ja nisam siguran. Kada sam odlazio sa skupa, dan je bio topao i nekoliko tinejdera se igralo frizbijem na hotelskom parkiralištu, međusobno si dovikujući. Teško mi je zamisliti tu djecu koja nisu imali prilike susresti se sa znakovnim jezikom, čiji prijatelji i obitelj su čujući, kako ulažu napore kako bi postali Gluhi.

Nakon što sam se vratio kući nisam mogao prestati razmišljati o tome jesam li upravo svjedočio početku kraja Gluhe kulture. Očigledno je da implantati smanjuju upotrebu znakovnog jezika. Možda je već to dovoljno za gašenje kulture. Ne bi bilo prvi put da su jezik i kultura nestali. U većini slučajeva ti jezici nisu imali prirodan, bezbolan nestanak, kaže Tove Skutnabb-Kangas, lingvistica s Abo akademije Sveučilišta u Finskoj. Namjerno su uništeni, često od strane edukatora koji odlučuju o načinu podučavanja.

Odnos između znakovnog i govornog jezika je posebno bremenit jer govornim jezikom govori većina kojoj je lako pregaziti lokalne znakovne jezike. A dijete koje odraste otuđeno od materinskog jezika, kaže Skutnabb-Kangas, uvijek će se boriti kako bi se vratilo kući.

Možda će Gluha kultura biti potjerana na rub društva. Možda će se održati samo tamo gdje je teško nabaviti umjetne pužnice. Aaron Kelstone, voditelj programa za izvedbene umjetnosti na Nacionalnom tehničkom institutu za Gluhe u Rochesteru, naglašava da je jedan posto svjetske populacije rođen s potpunim gubitkom sluha, što znači da svakim danom tisuće gluhih ljudi dolazi na svijet. Nema šanse da će svi dobiti umjetnu pužnicu, barem za sada. Dakle kultura Gluhih će se možda smanjivati u Sjevernoj Americi i Zapadnoj Europi, ali će cvjetati u Africi, Jugoistočnoj Aziji i Centralnoj Americi. Možda će postati stanje i supkultura siromašnih naroda.

Po definiciji koju daje Skutnabb-Kangas, Bill Corwin i njegova supruga, Jennifer Rosner, krivi su jer pridonose zamiranju jednog jezika. Corwin, koji čuje, bivši je pravnik, a trenutno je ravnatelj Škole za slušanje i govor Clarke u Northamptonu, Massachusetts. To je ujedno i glavno sjedište, a podružnice im se nalaze po cijeloj Istočnoj obali. Jednog toplog kolovoškog dana susreo sam se s Corwinom i Rosnerovom (koja također čuje). Doveli su sa sobom svoju trinaestogodišnju kćer Sofiju koja koristi slušna pomagala i svoju desetogodišnju kćer Juliet, koja je kao potpuno gluha beba dobila implantat kada je navršila jednu godinu. Nitko u obitelji ne zna dobro znakovni jezik.

Jedemo kolačiće, a Corwin i Rosnerova mi govore o tome kako žele očuvati svoju obitelj. „Ono što se izgubilo u cijeloj toj diskusiji je intimnost između roditelja i djece", kaže Rosnerova. Bilo bi jako teško razmjenjivati složenija razmišljanja kada bi se djeca oslanjala na znakovni, a roditelji na govorni jezik.

„Kakve su posljedice svega toga na obiteljske veze? To je ono čemu se ja u cijeloj toj debati ne mogu načuditi. Zbog toga što imaju malo drugačiju genetiku, trebaju imati i drugačiji

jezik i kulturu. To je nevjerojatno." Rosnerova, koja je napisala memoare naslova Ako stablo padne: potraga za slušanjem i željom da nas se čuje, kaže da su njihove odluke izazvale snažno protivljenje.

Slučajno sam naišao na primjer jednog takvog negativnog komentara ispod članka koji je Rosnerova napisala o Julieti i Sophiji za New York Times. „Čujući roditelji Gluhe djece trebaju biti osuđeni za maltretiranje i zanemarivanje djece", piše u jednom komentaru. „Gluhu djecu treba dati na usvajanje Gluhim roditeljima."

Kad su bile male, Juliet i Sophia su pohađale vrtić u Clarkeu, gdje se čim više želi pomoći gluhoj djeci da se pripreme na čujući svijet. Danas obje djevojke pohađaju poznate privatne škole, iako i dalje dobivaju povremenu pomoć. Na primjer, kako bi smanjili interferenciju pozadinske buke, njihovi učitelji nose oko vrata male radijske predajnike koji kanaliziraju govor direktno na prijemnike koje djevojke nose. Za vrijeme rasprava, studenti privuku svoje stolice i sjede oko predajnika.

Nekoliko tjedana nakon našeg razgovora u kafiću, Corwin i ja smo se sastali nasamo. Pitam ga bi li drugačije postupio da su se djevojke rodile prije no što su umjetne pužnice postale svima dostupne. Julietin gubitak sluha je tako velik da ju ne bi gurao u čujući svijet, kaže. Bez implantata ona bi bila govornik znakovnog jezika.

Dok hodamo prema autima, Bill dodaje kako je još uvijek zabrinut za Juliet. Zbog toga što nimalo ne čuje bez umjetne pužnice, uvijek će se identificirati kao gluha, bez velikog G. Ali bez znakovnog jezika, ne može biti dio Gluhe zajednice. Corwin misli da bi Gluha zajednica trebala naučiti prihvatiti činjenicu da broj gluhih osoba kao što je Juliet raste.

Ona govori tako tečno da je njezina gluhoća nekome tko je ne pozna potpuno zamaskirana. Što to znači u realnom svijetu zapravo nije jasno. Znakovni jezik je kamen temeljac Gluhe kulture. Ako nestane, zajednica će sigurno opstati, ali će možda biti sličnija zajednicama tetraplegičara ili zajednicama onih koji su pobijedili rak. A ne bi se moglo reći da te zajednice imaju vlastitu kulturu.

Za mog zadnjeg posjeta Reidovima, jeli smo pizzu u njihovoj blagovaonici dok se izvana čuo tutanj vlakova koji su prolazili. Ellie, koja nije nosila vanjski dio implantata tijekom večeri, slistila je jedan veliki komad pizze. Nakon večere, smjestila se Christini u krilo. Znakovnim jezikom prije spavanja čitaju knjigu Nauči abecedu s Elmom i prijateljima.

Ellie spava, a mi nastavljamo razgovarati u njihovom dnevnom boravku. Priznajem Christini i Dereku kako sam potišten kada razmišljam o budućnosti Gluhe kulture. Toliko se obitelji već isključilo. A oni koji koriste znakovni jezik često se oslanjaju na mješavinu znakovnog i govornog jezika, neformalnog hibrida koji će vjerojatno otežati njihovoj djeci da postanu dio Gluhe kulture.

Christine povlači paralelu između znakovnog i hebrejskog jezika u sljedećem smislu: „U Americi, vidiš li da Židovi hodaju okolo razgovarajući hebrejski? Ne. Ali njeguju svoj jezik unutar svojih zajednica."

Odgovaram da se djeca rađaju u tu kulturu, baš kao i njihovi roditelji i roditelji njihovih roditelja. Nasuprot tome, gluha se djeca često moraju dati u potragu za Gluhom kulturom. A sada, kada postoji umjetna pužnica, sve manje njih će biti motivirano za potragom.

„Ne znam, ne znam", kaže Christine, prebacujući razgovor s filozofskog na praktični. „Mi ovdje ne pokušavamo spasiti cijelu kulturu. Samo pokušavamo našem djetetu

omogućiti da u slučaju da poželi može postati dio te kulture. To je to."

Reidovi nisu izabrali imati gluho dijete i biti izloženi jednoj drugoj kulturi. Oni su svjesni toga da će Ellie možda izabrati jedan svijet koji se nalazi izvan njihova dosega. Najbolje što Christine i Derek mogu napraviti je dati Ellie mogućnost pristupa njezinom Gluhom nasljedstvu, utočištu, ako ga bude trebala, od čujućeg svijeta u kojem se možda nikada neće osjećati potpuno kod kuće. Ako uz to pomažu održanju Gluhe kulture, još bolje. Prije odlaska, Christine i Derek me pozivaju da se pridružim njihovom večernjem ritualu. Kroz odškrinuta vrata gledamo Ellie kako spava. Mirno spava sklupčana na stranu.

Žuti poster rock-grupe Air Supply blješti iza nas. Gledajući Ellie, teško je zamisliti kakva će biti kad odraste. Sada je beba koja je tek prohodala i koja voli blještave cipelice, visoke tobogane i gnjaviti obiteljsku mačku. Što li će biti u budućnosti? Koji će put odabrati? Hoće li njezin put uključivati njezino Gluho nasljeđe? „Nije li slatka?" upita Christine. „Da", kaže Derek i našali se: „Trebali bismo imati još jedno dijete."

Njih dvoje se smiju tako glasno da mi dođe da im kažem da se stišaju. Ali se onda sjetim da Ellie spava bez procesora. Oni su trenutno isključeni. Za sada, ona je na sigurnom, u tišini.

"CIJELI ŽIVOT SAM GLUH, ALI ME TO NIJE SPRIJEČILO DA POSTANEM GLAZBENIK"

Zbog serije upala uha, Partick Costtello ostao je gluh još u djetinjstvu. Usprkos tome, postao je priznati glazbenik i učitelj glazbe. Gitaru je naučio svirati osjećajući glazbu zubima, a nakon 20 godina, zahvaljujući revolucionarnom slušnom aparatu, ponovo je čuo oca.

Metalni obruč je bio čvrsto stisnut. Bolno čvrst. Da stvar bude gora, mala plastična kutijica koja je bila pričvršćena na njega pritiskala me iza lijevog uha. Doktor je uključio prekidač i odjednom sam se našao u posve novom svijetu.

Soba koja se činila tako tihom i mrtvom odjednom je bila živa i puna zvukova. Mogao sam čuti strujanje zraka u ventilaciji iznad glave. Čuo sam žamor u hodniku. Korake. Moje disanje. Zujanje fluorescentne žarulje odjednom mi je privuklo pozornost. Po prvi puta nakon dugo, dugo vremena čuo sam glas moga oca.

- Čuješ li me - pitao me. Nekoliko trenutaka nisam mogao progovoriti. Mislio sam "ovo je moj tata". Navrla su mi sjećanja iz djetinjstva. Prisjetio sam se kako me usnulog nosi u sobu. Govorio mi je nešto nježno. Uvijek mi je govorio tako nježno. Glas je odzvanjao u njegovim prsima i mojoj glavi dok me držao u rukama. Sjetio sam se kako sam razmišljao – to je glas moga tate.

- Da tata, čujem te – odgovorio sam mu. Osjećao sam se kao Alisa koja pada u zečju rupu.

Tonovi moje harmonike činili su se toliko glasni

Nakon toliko godina života u gotovo potpunoj tišini zapanjio me puki broj zvukova koji me okruživao. Bilo je jednostavno previše. Doktor je nešto govorio o dogovaranju termina za operaciju, ali nisam obraćao pozornost. Bio sam previše zauzet slušanje svakodnevne pozadinske buke koju obično ljudi nauče isključiti.

Ruka mi je sama posegnula u džep i uhvatio sam svoju usnu harmoniku. Liječnik je izašao iz sobe. Izvadio sam harmoniku. Ruke su mi se tresle. Prislonio sam harmoniku usnama, zastao na trenutak i počeo svirati svoju omiljenu pjesmu "The Streets of Laredo".

Tonovi su se čini nevjerojatno glasnima. Još jednom sam odsvirao pjesmu, upijajući zvukove harmonike. Iako je nikada do sada nisam čuo tako jasno, prilično dobro sviram. Zagradio sam ju rukama kako bih dao malo vibrata i pomaknuo malo jezik kako bih promijenio protok zraka preko registara. Sviranje usne harmonike je poput pjevanja. Kako sam svirao, čuo sam ljude u hodniku i čekaonici kako razgovaraju.

Zvučali su ugodno iznenađeni. "Svira li to netko harmoniku", " Znam tu pjesmu", "Oh, koliko je prošlo otkad sam zadnji puta to čuo..." čuo sam kako govore sestre i pacijenti. Pokušao sam se isključiti i usredotočiti na pjesmu. Nakon nekoliko puta, prestao sam

svirati i sa žaljenjem vratio harmoniku u džep. "Ovo je bilo divno", rekao sam i na sekundu se divio vlastitom glasu. Nasmiješio sam se ocu. Uzvratio mi je osmjehom. - Dakle, djeluje? - pitao je. - Da, tata. Radi. Ovo je... - kažem -Čudesno–završio je moju rečenicu. Kad se liječnik vratio, skinuo sam obruč. Odjednom, zvukovi su nestali. Sve je ponovo bilo u tišini.

Djetinjstvo mi je postalo niz operacija i bolova

Nisam oglušio odjednom. Išlo je postupno, jedna infekcija uha za drugom. Roditelji su primijetili kako mijenjam glasove još dok sam bio posve mali. Nakon prvog posjeta specijalista, djetinjstvo mi je postalo beskonačni niz bolova, infekcija i operacija – i svaki ciklus je pomalo stišavao moj svijet.

Kada je nagluhost počela stvarati probleme u komunikaciji, prilagodio sam se. Počeo sam se oslanjati na govor tijela i čitanje s usana kako bi popunio praznine u riječima koje su izmakle mom sluhu. Ubrzo, razgovor s nekime je iziskivao čitavu moju pozornost. Morao sam prikupiti što je više moguće podataka očima i potom iskoristiti intuiciju kako bi složio sliku. Bilo je iscrpljujuće ali vremenom sam se izvještio i mogao sam razgovarati, a da sugovornik ne bi niti primijetio.

Glazbom sam htio komunicirati

Želja za boljim načinom komunikacije odvela me glazbi. Vidio sam glazbu kao način da izrazim osjećaje bez riječi. Počeo sam s usnom harmonikom. Majka mi je za Božić poklonila krasnu "hohnericu". "Glazba je jezik i s glazbom nikada nećeš biti sam" rekla mi je dok sam držao sjajni, srebrni instrument. Gdje god sam otišao, zahvaljujući harmonici stjecao sam prijatelje.

Potom sam se okušao s bendžom. Otac me naučio klasični stil sviranja noktima. To je bio pun pogodak jer bendžo je sam po sebi glasan, a osnova tog starinskog stila sviranja je toliko mehanička da sam mogao svirati s drugima čak i kada nisam čuo vlastiti instrument.

Svuda sam išao kako bih svirao s drugima. Svirao sam s uličnim glazbenicima u Atlantic Cityju, na festivalima u Pennsylvaniji, na stanicama podzemne željeznice Philadelphije... Nisam previše razgovarao s drugim glazbenicima o svojim problemima sa sluhom, ali kada jesam, često su se i oni požalili na svoje poteškoće. Zbog toga, nikada nisam mislio da je išta posebno u mom sluhu.

Gitaru sam čuo preko kostiju

Nakon nekog vremena, utuvio sam si u glavu da želim naučiti svirati gitaru. Lokalna radio stanica imala je country emisiju i sjeo bih pritišćući glavu uz zvučnik. Pojačao bih i mogao sam čuti melodiju, ali ne i bas. Jednom su pustili pjesmu Mississippi Johna Hurta i jednostavno sam bio van sebe.

Na početku pjesme je govorio o kavi i njegov glas je imao takav nevjerojatan ritam. Tada je počeo svirati i ostao sam bez daha. Zaljubio sam se u blues na prvi pogled. Od tada sam morao svirati gitaru. Jedini problem – sluh mi je već toliko propao da više nisam čuo što sviram. Potegnuo bih žicu koliko god snažno sam mogao – i ništa. Jedne noći sam prešao prstima preko žica u očaju. Gitara je bila očev poklon i imala je poseban aluminijski pick-up kako bi zvuk bio jači. Obraz mi je bio naslonjen na vrh vrata gitare. Frustriran, prošao prstima preko žica i oduševljen skočio jer sam shvatio da čujem i osjetim zvukove. Neko vrijeme vježbao sam gitaru tako da sam naslanjao glavu na vrat, a onda sam shvatio da mogu prisloniti zube o tijelo gitare.

Preko kostiju sam naučio svirati jer preko zubiju, zvučni valovi su mogli rezonirati u lubanji i doći do auditivnih živaca. Nisam shvaćao znanost iza toga, znao sam samo da djeluje. Tako sam godinama svirao, pogrbljen nad gitarom, slušajući kostima. Morao sam biti diskretniji kad sam nastupao, kako ljudi u publici ne bi mislili da grizem gitaru kao što bi pas grizao kost. Nakon što sam počeo shvaćati logiku glazbe, mogao sam dugo svirati prema instinktu.

Ako sam se ja mučio, zašto bi drugi

Nakon nekoliko godina, odlučio sam olakšati svima koji su u sličnoj situaciji. To što sam se namučio pekući svoj zanat ne znači da moraju i drugi.

Počeo sam besplatno podučavati sviranje preko interneta. Eventualna zarada dolazila je od prodaje mojih knjiga. Ubrzo, išlo mi je toliko dobro da sam si mogao priuštiti zdravstveno osiguranje. Među country glazbenicima, to je prava rijetkost.

Nagluhost me čak učinila boljim učiteljem. Toliko sam dugo vježbao razgovijetan govor da nisam imao problema pred kamerama. A kada god se netko požalio na to kako je glazba teška, radosno bi istaknuo svoj sluh. To im je uvijek pobilo argumente i potaknulo ih da još upornije vježbaju.

Prvi puta u životu čuo sam sebe kako sviram

Nakon što sam 20 godina stvarao glazbu, a da zapravo nisam čuo, 2009. sam otišao u bolnicu John Hopkins kako bi mi liječnici stavili metalni obruč. Operirali su me nekoliko tjedana kasnije. Morao sam čekati tri mjeseca kako bi koža i kost oko titanskih vijaka zarasli, prije nego što se procesori zvuka mogu ugraditi. Podosta umjetnika diljem svijeta donirali su svoje radove kako bi se novcem od prodaje pokrili troškovi koje ne pokriva zdravstveno.

Nakon nekoliko tjedana, došlo je vrijeme za procesore. Audiolog mi je još jednom objasnio i pokazao kako ga uključiti i kako ga prikopčati na utikač koji mi je virio iz glave. Kada ga je uključio, iznenadio sam se koliko je zvuk jasniji i čišći neko kada sam iskušavao uređaj na metalnom obruču.

Baš kao i prošli put, preplavili su me zvukovi. Čuo sam očev glas. Tada sam uzeo gitaru. Nakon toliko mnogo godina sviranja prema osjećaju, čuo sam njene tonove. Činilo mi se kao da plešu po sobi. Trudi sam se ostati staložen, ali srce mi je tuklo sto na sat. Upalilo je. Čujem. Ne samo to, u stvari sam sasvim dobar gitarist. Do tog trenutka nisam bio siguran djeluje li zaista moj pristup country glazbi.

Radosno sam priznao: Prisluškujem

Nakon audiologa, tata i ja smo otišli u kantinu. Gotovo da mi se vrtjelo u glavi od svih novih zvukova. Sjeli smo za stol, a mogao sam čuti tuđe razgovore. Prilično me ometalo sve dok nisam shvatio kako slušam tri žene koje tračaju na drugom kraju sobe. Uzbuđen sam priznao ocu da prvi put u životu prisluškujem. Tata je otišao do njih i objasnio im kako zahvaljujući slušnom aparatu usidrenom u kost mogu čuti njihov razgovor. Poskočile su od radosti i počele hvaliti Boga.

Život sa slušnim aparatom je istodobno i isti i posve različit. I dalje sam glazbenik, i dalje sam posvećen tome da podijelim moje umijeće sa svakim tko želi stvarati glazbu. Ali to što čujem je uvelike proširilo moj svijet. U glazbenoj koloniji u Marylandu, upoznao sam Amy. Ona je bila jedna od mojih on-line učenica i odlučila je upoznati me. Sada kada sam ju mogao čuti, prijatelji su me nagovarali da ju pozovem na spoj. Nakon kratkog udvaranja, vjenčali smo se u listopadu 2010.

Zaprosio sam ju valcerom

Mjesecima prije no što sam je zaprosio, napisao sam valcer za bendžo za nju. Nakon nekoliko dana, konačno sam skupio hrabrosti zasvirati ga njoj. Već nakon nekoliko taktova lice joj se ozarilo i uskliknula je "to je moje". Znala je da je to njena pjesma i znala je što joj govorim glazbom.

Drugi slušni implantant ugradili su mi 2013. i onda sam mogao čuti stereo. Nekolicina mojih učenika došlo je ispred bolnice. Amy me čvrsto držala dok su nam oni i otac svirali podoknicu.

Moj sluh je daleko od savršenog. I dalje moram čitati titlove dok gledam film. Aparatiće ne mogu nositi tijekom noći pa smo žena i ja razvili svoj mali govor dodira jer ne možemo šaputati si na jastuku. Telefoniranje je i dalje izluđujuće teško. Čak i ako čujem riječi, toliko sam se naviknuo na vizualne znakove da su mi glasovi nerazumljivi. Iskreno, malo me zastrašuje telefoniranje i vjerujem da izluđujem ženu jer onda svi telefonski dogovori ostaju na njoj.

Nikada sluh ne uzimam zdravo za gotovo

Obožavam svakodnevne zvukove. Voda koja kapa iz slavine. Kava koja krčka u lončiću. Potmulo tutnjanje groma i oštri prasak munje. Jesensko lišće koje šušti i pucketa pod nogama dok šetam šumom. Čak i zujanje komarca oko mog aparatića me ispunjava oduševljenjem.

Jedna super karakteristika novog modela aparate je bluetooth dio koji šalje signale iz MP3 ravno u procesor. Obožavam slušati Davea Grohla i Henryja Rollinsa. Nevjerojatno je iskustvo kada vam se ravno u lubanju pušta Beethovenova šesta simfonija.

Nikada mi ne dosadi. Mislim da je Beethoven pokušao "Pastoralom" izraziti svoju ljubav prema šetanju šumom. Mislim da to remekdjelo obuhvaća i moje osjećaje kad sam šetam osunčanim zaljevom.

Ponekad, isključim aparat i svijet ponovo zapada u tišinu koju sam tako dobro upoznao. Uzimam gitaru, oslonim zube i sviram kao što sam svirao 20 godina. Ne činim to kako bih se isključio, iako je to ponekad primamljivim. Ne, to činim kako bih se podsjetio na to koliko sam daleko dogurao. Nikada ne želim ovaj dar sluha uzimati zdravo za gotovo.

Svaki dan mogu čuti pjev ptica, glas svoje supruge, svoju gitaru i sve ostale svakodnevne zvukove i svjestan sam da je to dragocjeno.

Ne bih mijenjao niti jednu stvar

Ponekad, ljudi koji znaju moju priču kažu nešto poput kako je nepravda da glazbenik ostane bez sluha. Kako Bog može učiniti tako nešto. Pokušavam im objasniti da na gubitak sluha nikad nisam gledao kao nešto loše. Da, dogodio se. Da, neke stvari su bile teže zbog njega. Ali učeći stvarati glazbu i zaobilaziti nešto što je na prvi pogled invaliditet me naučilo da ju više cijenim. Sve poteškoće koje sam imao u komunikaciji naučile su me da cijenim običan razgovor. Pogledajte moj život sada. Imam prekrasnu suprugu. Imam divnu obitelj. Imam glazbu. Imam učenike i prijatelje diljem svijeta. Ne bih jednu stvar promijenio.

Magazin.hr
04.03.2015.

SONOR

TINTIN I PRIJATELJ

Crtež: Mingsheng Pi

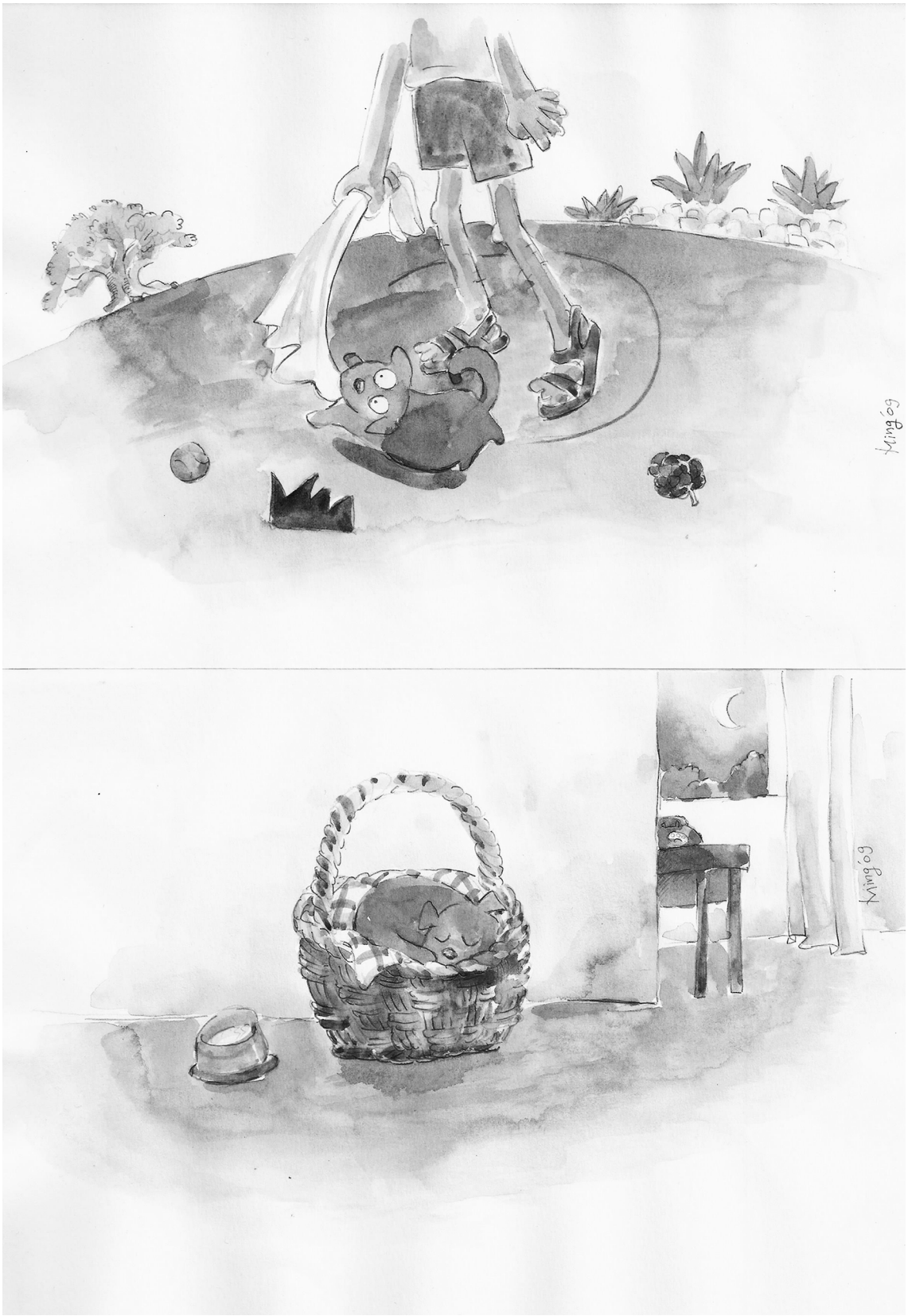

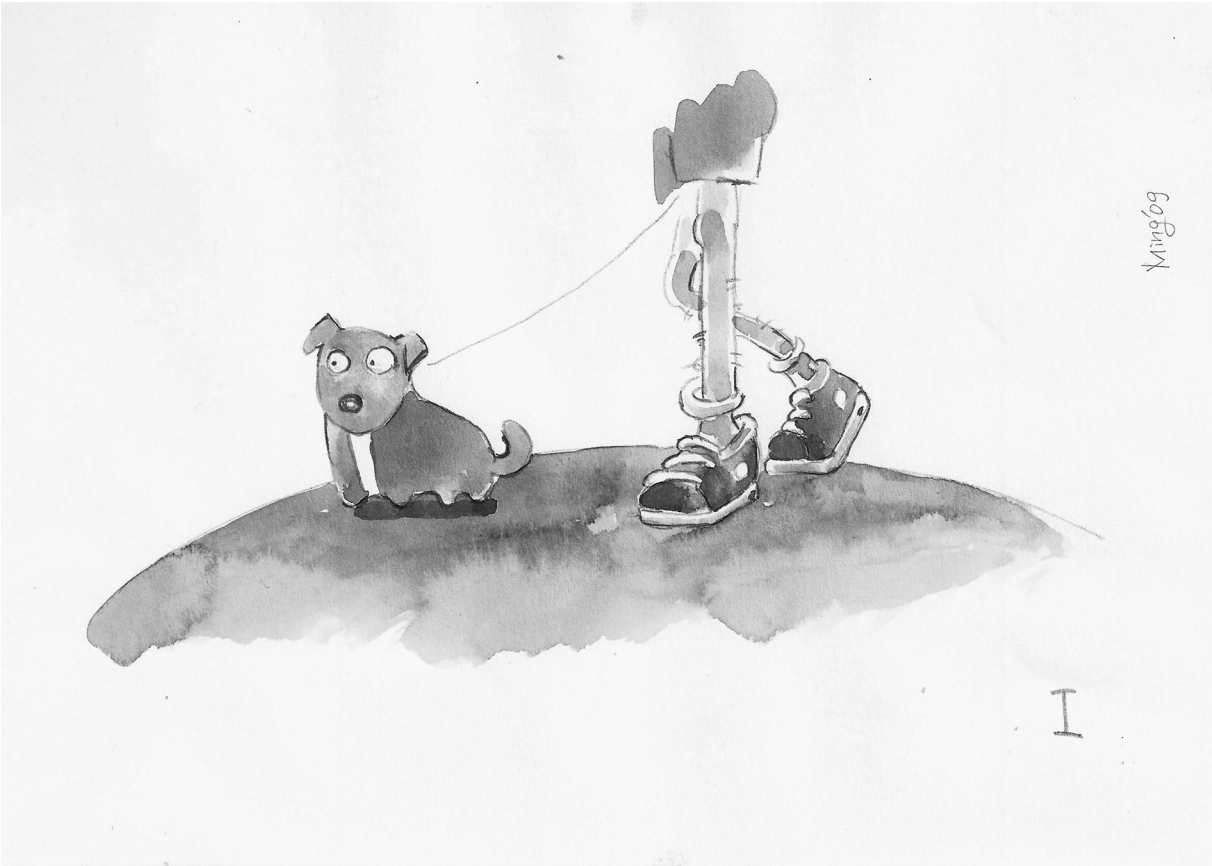

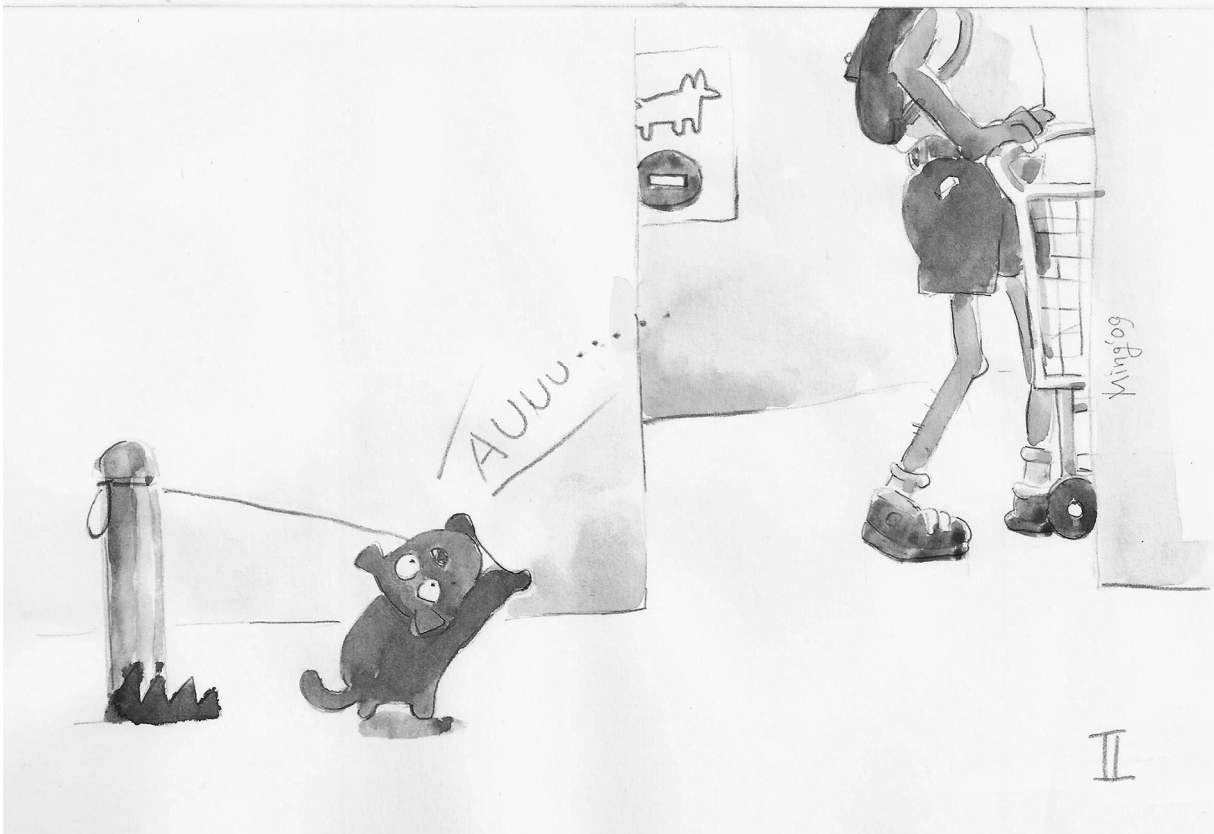

Nastavlja se...